

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADANA ALPARSLAN TÜRKER BİLİM VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

KONUTLARDA MİNİMALİZM KAVRAMININ ÖRNEKLER
ÜZERİNDEN İRDELENMESİ

DENİZ HAYDAROĞLU
YÜKSEK LİSANS

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADANA ALPARSLAN TÜRKEŞ BİLİM VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

KONUTLARDA MİNİMALİZM KAVRAMININ ÖRNEKLER
ÜZERİNDEN İRDELENMESİ

DENİZ HAYDAROĞLU
YÜKSEK LİSANS

DANIŞMAN
Dr.Öğr.Üyesi FATMA SEDA ÇARDAK

ADANA 2022

KONUTLARDA MİNİMALİZM KAVRAMININ ÖRNEKLER ÜZERİNDEN İRDELENMESİ

Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalında Deniz Haydaroğlu tarafından tamamlanan Yüksek Lisans
Tezi onaylanmıştır.

Doç.Dr. Ahmet BEYÇİOĞLU
Enstitü Müdürü

Dr. Öğr. Üyesi Nur UMAR
Anabilim Dalı Başkanı

Dr.Öğr.Üyesi FATMA SEDA
ÇARDAK
Danışman

Tez Jürisi

Dr.Öğr.Üyesi Fatma Seda ÇARDAK
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Kasım ÇELİK
Çukurova Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Gökhan UŞMA
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve
Teknoloji Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi

07/07/2022

Bu tezde yeralan tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik davranışa uygun olarak elde edildiğini ve sunulduğunu beyan ederim. Ayrıca, bu kuralların ve davranışların gerektirdiği şekilde bu çalışmaya özgün olmayan tüm bilgiler için atıf verdiğimi ve kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

[İmza]

Deniz HAYDAROĞLU

ÖZET

KONUTLARDA MİNİMALİZM KAVRAMININ ÖRNEKLER ÜZERİNDEN İRDELENMESİ

Deniz HAYDAROĞLU

Yüksek Lisans, Mimarlık Anabilim Dalı

Danışman: Dr.Öğr.Üyesi FATMA SEDA ÇARDAK

Temmuz, 2022, 121 sayfa

Minimalizm kavramı düşünce sistemi, yaşam biçimi olarak tarihsel süreç boyunca çeşitli dönemlerde mimarlık, felsefe, din, sanat gibi farklı disiplinlerde karşımıza çıkmıştır. Çalışmada, minimalizm kavramının mimarlık yansımaları incelenmiş ve özellikle konut mekanları üzerinde durulmuştur. Günümüzde küçülen yaşam alanlarının daha yaşanılabilir bir hal aması ve minimalizm kavramının temelini oluşturan minimal değerlerin konut üzerindeki yansımalarının anlaşılabilmesi için ünlü mimarların minimal konut tasarımları incelenmiştir.

- Tezin birinci bölümünde problemin tanımı, çalışmanın amacı, yöntem ve kapsamı açıklanmıştır.
- İkinci bölümde, minimalizm kavramı açıklanmış ve minimalizm kavramının tarihi incelenmiş, minimalizm kavramının mimarlık alanındaki tanımlamaları açıklanmış, dünyada minimalist yaklaşımlar ile tasarlanan yapılar örneklenmiştir.
- Üçüncü bölümde, mimaride minimalizm örneklerinin gelişim göstererek arttığı 1980 yılından sonra, Dünyada, minimal konut mimarisi alanında önde gelen mimarların tasarlamış olduğu konutlar arasından on adet örnek belirlenmiştir. Literatürde belirlenmiş olan minimallik ölçütleri tablolaştırılarak birbirinden farklı özelliklere sahip örnekler, bu kriterler doğrultusunda incelenmiştir.
- Sonuç bölümünde ise incelenen örnekler üzerinden elde edilen veriler doğrultusunda minimal konut kavramının genel bir değerlendirmesi yapılmıştır. Yapılan incelemeler ile ulaşılan birtakım saptamalar ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler:Minimalizm, mimaride minimalizm, konut, küçük konut, minimal konut.

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE CONCEPT OF MINIMALISM IN HOUSINGS THROUGH EXAMPLES

Deniz HAYDAROĞLU

M.Sc., Department of Architecture

Supervisor: Assoc. Dr. Fatma Seda ÇARDAK

July 2022, 121 pages

The concept of minimalism, as a system of thought and a way of life, has appeared in different disciplines such as architecture, philosophy, religion and art at various periods throughout the historical process. In the study, the architectural reflections of the concept of minimalism were examined and especially dwelling spaces were emphasized. Minimal housing designs of famous architects have been examined in order to make living spaces more livable today and to understand the reflections of minimal values, which form the basis of the concept of minimalism, on the house.

- In the first part of the thesis, the definition of the problem, the purpose, method and scope of the study are explained.
- In the second part, the concept of minimalism is explained and the history of the concept of minimalism is examined, the definitions of the concept of minimalism in the field of architecture are explained, and the buildings designed with minimalist approaches in the world are exemplified.
- In the third chapter, after 1980, when the examples of minimalism in architecture increased, ten examples were determined among the houses designed by leading architects in the field of minimal housing architecture. The minimality criteria determined in the literature were tabulated and the samples with different characteristics were examined in accordance with these criteria.
- In the conclusion part, a general evaluation of the concept of small housing has been made. A number of conclusions reached by the investigations have been put forward.

Keywords:Minimalism, minimal architecture, small housing, minimal housing.

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasında minimalizm kavramının mimarlıkta nasıl bir ifade bulduğu, tarihsel süreci ile yaşadığı değişiklikler ve modern çağda yapılan yapılarda nasıl farklılıklar ile tasarıma yansıdığının incelenmesi amaçlanmıştır.

Modern çağda minimalizm kavramının bir incelemesi üzerine yaptığım tez çalışmasında, tez konusu seçiminden tezin tamamlanmasına kadar geçen süre içerisinde bilgilerini, fikirlerini, eleştirilerini ve yönlendirmelerini benden esirgemeyen, bana sabırla yol gösteren değerli danışman hocam Dr.Öğr.Üyesi FATMA SEDA ÇARDAK’a,

Sevgili anneme ve babama, varlıklarıyla beni mutlu eden kardeşlerim Hasan, İpek, Dilek’e ve Eşim Zeynep’e teşekkür ederim.

Deniz HAYDAROĞLU

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problemin tanımı.....	1
1.2. Çalışmanın amacı.....	2
1.3. Çalışmanın yöntemi.....	2
1.4. Önceki Çalışmalar.....	3
2. MİNİMALİZM KAVRAMI.....	7
2.1. Minimalizm tarihi.....	7
2.2. Mimarlıkta minimalizm.....	9
2.2.1. Modernizm öncesidönemde mimarlıkta Minimalizm kavramı.....	10
2.2.2. Modernizm dönemi mimarlıkta Minimalizm kavramı.....	12
2.2.3. 1980 yılı sonrası dönemde mimarlıkta Minimalizm kavramı.....	25
2.3. Dünyada konut mimarisinde minimalizm kavramı.....	32
3. SEÇİLEN MİNİMAL KONUT YAPILARININ İNCELENMESİ.....	44
3.1. Koshino Evi – Tadao Ando.....	45
3.1.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi.....	47
3.2. Kidosaki Evi – Tadao Ando.....	49
3.2.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi.....	51
3.3. Neuendorf Evi – Claudio Silvestrin / John Pawson.....	53
3.3.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi.....	55
3.4. Barker – Mill Apartmanı – Claudio Silvestrin.....	58
3.4.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi.....	60
3.5. Price O'Reilly Evi – Tina Engelen / Ian Moore.....	67
3.5.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi.....	69
3.6. Moerkerke Evi– John Pawson.....	72
3.6.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi.....	73
3.7. Duvarları Olmayan Ev – Shigeru Ban.....	75
3.7.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi.....	77
3.8. Pawson Evi – John Pawson.....	79

3.8.1.	Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi	81
3.9.	De Blas Evi – Alberto Campo Baeza.....	84
3.9.1.	Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi	86
3.10.	Kanye West Loft – Claudio Silvestrin	89
3.10.1.	Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi	91
4.	SONUÇ	97
KAYNAKLAR.....		102
ÖZGEÇMİŞ.....		Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2. 1 Aydın Hasan Polatkan, “Minimal Mahal” Odak Örneği (Polatkan, 2011).....	9
Şekil 2. 2 Monadnock Binası cephe görünüşü, 1889-1891, URL-1	14
Şekil 2. 3 Steiner Evi cephe görünüşü ve plan detayı, 1910, URL-2	15
Şekil 2. 4 Bauhaus cephe görünüşü, 1926, URL-3	17
Şekil 2. 5 Schröder Evi cephe görünüşü, 1924, URL-4	18
Şekil 2. 6 Paimio Senatoryumu cephe görünüşü, 1929-1933, URL-5	19
Şekil 2. 7 Dom-ino Evi, 1914-1915, URL-6	20
Şekil 2. 8 Vila Savoye cephe görünüşü, 1929-1931, URL-7	21
Şekil 2. 9 Tuğla Cepheli Kasaba Evi, 1923-1924, URL-8	22
Şekil 2. 10 Barcelona Pavyonu cephe görünüşü, 1928-1929, URL-9	22
Şekil 2. 11 Barcelona Pavyonu plan, 1928-1929, URL-10	23
Şekil 2. 12 Seagram Binası cephe görünüşü, 1958, URL-11	24
Şekil 2. 13 Vitra Seminer Evi cephe görünüşü, 1989-1993, URL-12	26
Şekil 2. 14 Vitra Seminer Evi kuşbakışı görünüş, 1989-1993, URL-13	27
Şekil 2. 15 Vitra Seminer Evi iç mekan, 1989-1993, URL-14	28
Şekil 2. 16 Işık Klisesi iç mekan, 1989, URL-15	29
Şekil 2. 17 New York Calvin Klein iç mekan, 1993-1995, URL-16	31
Şekil 2. 18 Paris Giorgio Armani, 2003, URL-17	32
Şekil 2. 19 Tugendhat Evi Detayları	35
Şekil 2. 20 Farnsworth Evi Detayları	37
Şekil 2. 21 50x50 Evi Detayları	39
Şekil 2. 22 McCormick Evi Detayları	40
Şekil 2. 23 Azuma Evi Detayları	43
Şekil 3. 1 Koshino Evi, URL-23	45
Şekil 3. 2 Koshino Evi Detayları	47
Şekil 3. 3 Koshino Evi İç Mekan, URL-23	48
Şekil 3. 4 Kidosaki Evi Detayları	51
Şekil 3. 5 Neuendorf Evi Detayları	55
Şekil 3. 6 Neuendorf Evi cephe görünüşü, URL-36)	56
Şekil 3. 7 Neuendorf Evi cephe malzemesi, URL-36	56
Şekil 3. 8 Neuendorf Evi giriş, URL-36	57
Şekil 3. 9 Barker-Mill Apartmanı salon, 1993, URL-32	59

Şekil 3. 10 Barker Mill Evi detayları	60
Şekil 3. 11 Barker-Mill Apartmanı plan, 1993, (Gomez, 2003)	61
Şekil 3. 12 Barker-Mill Apartmanı yarı saydam cam panel, 1993, URL-32	61
Şekil 3. 13 Barker-Mill Apartmanı yarı saydam cam panel, 1993, URL-32	62
Şekil 3. 14 Barker-Mill Apartmanı saklama bölmeleri, 1993, URL-32.....	63
Şekil 3. 15 Barker-Mill Apartmanı saklama bölmeleri, 1993, URL-32.....	64
Şekil 3. 16 Barker-Mill Apartmanı nehir cephesi, 1993, URL-32	65
Şekil 3. 17 Barker-Mill Apartmanı yarı saydam cephe, 1993, URL-32	66
Şekil 3. 18 Price/O'Reilly Evi ön cephe, URL-24.....	68
Şekil 3. 19 Price O'Reilly Evi detayları	69
Şekil 3. 20 Price/O'Reilly Evi arka cephe, URL-24.....	70
Şekil 3. 21 Moerkerke Evi detayı, (Gomez, 2003).....	72
Şekil 3. 22 Moerkerke Evi detayları.....	73
Şekil 3. 23 Moerkerke Evi plan detayı, (Gomez, 2003).....	74
Şekil 3. 24 Duvarları Olmayan Ev yan cephe, URL-26.....	76
Şekil 3. 25 Duvarları Olmayan Ev Detayları	77
Şekil 3. 26 Duvarları Olmayan Ev iç mekan, URL-26	78
Şekil 3. 27 Pawson Evi iç mekan detayı, (www.johnpawson.com).....	80
Şekil 3. 28 Pawson Evi detayı.....	81
Şekil 3. 29 Pawson Evi plan detayları, (thedavidmccallum.blogspot.com).....	82
Şekil 3. 30 De Blas Evi platform görünüşü, URL-37	85
Şekil 3. 31 De Blas Evi Detayları	86
Şekil 3. 32 De Blas Evi iç mekan, URL-37	87
Şekil 3. 33 Kanye West Loft, 2007, URL-32.....	89
Şekil 3. 34 Kanye West Loft, 2007, URL-32.....	90
Şekil 3. 35 Kanye West Evi detayları	91
Şekil 3. 36 Kanye West Loft plan, 2007, URL-32	92
Şekil 3. 37 Kanye West Loft mutfak alanı, 2007, URL-32.....	93
Şekil 3. 38 Kanye West Loft banyo alanı, 2007, URL-32	94
Şekil 3. 39 Kanye West Loft yarı saydam panel, 2007, URL-32.....	95

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3. 1 Koshino Evi mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut biçimi açısından özellikleri.....	49
Tablo 3. 2 Kidosaki Evi mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut biçimi açısından özellikleri.....	53
Tablo 3. 3 Neuendorf Evi mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut biçimi açısından özellikleri.....	58
Tablo 3. 4 Barker-Mill Apartmanı mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri.....	67
Tablo 3. 5 Price O'Reilly Evi mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri.....	71
Tablo 3. 6 Moerkerke Evi mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri.....	75
Tablo 3. 7 Duvarları Olmayan Ev mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri.....	79
Tablo 3. 8 Pawson Evimekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri.....	84
Tablo 3. 9 De Blas Evi mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri.....	88
Tablo 3. 10 Kanye West Loft mekan kurgusu, dış mekan ilişkisi, malzeme ve konut biçimi açısından özellikleri.....	96
Tablo 4. 1 Seçilen örneklerin Mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri.....	98

1. GİRİŞ

Sanat, günümüze kadar farklı disiplinlerde karşımıza çıkmaktadır. İnsanlık tarihi boyunca çeşitlenerek varlığını sürdürmüştür. Toplumların; politik, kültürel ve sosyal özelliklerini içerisinde barındırmıştır. Dönemin özelliklerini en iyi şekilde yansıtmaya çabası, sanat kavramının anafikrini oluşturmaktadır (Islakoğlu, M., 2006). Bir sanat akımı olan Minimalizm kavramı da bu amaca hizmet etmektedir. Minimalizm kavramının güncel etki alanı mimarlık, dekorasyon, sanat gibi çok çeşitli alanlara, neredeyse her türlü tasarım faaliyetlerine yayılmıştır. Mekan ve mekanla olan ilişkilere, mekanın kullanımına farklı yaklaşımlar kazandırmıştır. Sade ve minimal olana, minimum yaşam alanları yaratmaya olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Minimalizm akımının mimarlıkta kendini göstermesi 1980’li yıllara dayanır. Bir İtalyan mimarlık dergisi olan Rassegna 1988 yılında bu akıma yer vermiştir. “The New Moderns” adlı Jonathan Glancey ve Richard Bryant’a ait kitapta da minimalizmin adı geçmiş ve 1990’ların bir hareketi olarak tanımlanmıştır. Ayrıca bu örneklerin hepsinde Mies Van Der Rohe, Le Corbusier, Frank Lloyd Wright ve Richard Neutra akımın öncüleri olarak gösterilmektedir. Minimalizmin mimari ile bir araya gelişini kavrayabilmek için ise Uzakdoğu kültürü ve Japon mimarisini örnek gösterebiliriz. Gelenekleri, iklimi ve yaşam biçimi olarak minimalizmi benimsemiş ve adapte olmuş toplumlardır. Sadelik, beyaz renk, ışık ve mekânsal boşluk gibi terimler yapılarında ön plana çıkmaktadır. Bu akıma tam olarak adapte olamamış ve kültüründe mevcut olmayan toplumlarda bile bu akım ilgi çekici bir hal almıştır. Mimari bir akım yerine moda ile anılan bir kavram olarak karşımıza çıkmıştır. Daha sonraki dönemlerde ise tekil konutlar ile kendini göstermiştir. Ancak günümüzde çok katlı yapılarda karşımıza çıkan küçük konut kavramı ile hayatımıza girmiştir.

1.1. Problemin tanımı

Hızla artan nüfus, ihtiyaçların farklılaşması, ulaşım ve erişim güçlüğü, ekonomi, eğitim, insan hareketliliğinin artması, aile yapılarının parçalanması ve yeni aile türlerinin oluşması gibi nedenlerin ortaya çıkması, minimal konut kavramının popülaritesini artırmıştır. Bu nedenle minimal konut birimleri hayatımızın bir parçası haline gelmiştir. Minimalizm kavramının mimarideki etkileri de burada karşımıza çıkmaktadır. Dünya inşaat sektöründe de

pazarlama yarışı ve rekabeti sonucu bu yeni yaşam alanları ve minimal konut anlayışlarını empoze eden söylemler her geçen gün artmaktadır. Talepler doğrultusunda gelişen hızlı geçiş süreci seri üretim konutlarını doğurmuştur. Bu bağlamda kültürel ve çevresel olmak üzere uyum problemleri oluşmuş, kalitesiz yaşam alanlarına maruz kalınmıştır. Böylelikle minimalizm akımının bir sonucu olarak ortaya çıkan minimal konut birimlerinin, minimalist yaklaşım ve paradigmalarından uzaklaştığı görülmüştür. Bu nedenle konunun irdelenmesindeki gereklilik dikkat çekmiştir.

1.2. Çalışmanın amacı

Çalışmada, mimarlığın yanında birçok farklı disiplinlerde sözü geçen minimalizm kavramının ne anlama geldiği, felsefi olarak incelemesi, mimarlık kavramı ile ilişkisi ve konuta yansımaları, ne gibi özellikler ve parametreler içerdiği gibi soruların yanıtları aranmıştır. Dünyada mimarlık ortamında yapılan minimal konut tasarımları incelenmiştir. Bu minimal konut yapıları seçilirken mümkün olduğunca farklı fiziksel özelliklere sahip yapılar seçilmeye çalışılmıştır. Böylelikle farklı fiziksel özelliklerine rağmen minimalizm kavramının nasıl ortaya konulduğuna bu incelemeler sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda, minimalist konut kavramının, ne gibi özellikler barındırması gerektiği yönünde değerlendirmeler yapılmıştır. Mimaride minimalizm kavramının geliştiği 1980 yılı ve sonrasında yapılan ve bu akımın öncü mimarlarının tasarlamış olduğu on adet konut, çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır.

1.3. Çalışmanın yöntemi

Literatürde bulunan konu ile alakalı daha önceden yapılmış tez çalışmaları, makaleler, yayınlar ve röportaj verilerinin derlemesi yapılmıştır. Bu doğrultuda uygun minimalist yaklaşıma sahip konut yapıları seçilmiş, seçilen yapıların incelemeleri “mekan kurgusu, plan ve cephe çözümü” başlığı altında yapılmıştır. Minimal olarak değerlendirilebilecek bir konut yapısının ne gibi parametreler barındırdığı incelenmiştir. İncelemeler, mimarlığın temel öğelerinden minimalizm ile ilişkili olan kavramlar doğrultusunda yapılmıştır. Bu kavramlar, doğa ile ilişki, malzeme detayı ve mekan kurgusu olarak belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada

konut yapıları inceleneceği için konut tipi kavramı da eklenmiştir.Yapılan bu değerlendirmeler ile herhangi bir yapının minimallik incelemesinin yapılabileceği düşünülmüştür.

Mimarlığın Bazı Temel Öğeleri	Minimal Yapıların Tasarım Özellikleri	
DOĞA İç ve dış mekanlar doğa ile içli dışlı olduğu zaman yaşam kazanırlar (Ağaryılmaz, 1974)	Doğa ile ilişki İç ve dış mekan bütünlüğü Doğal ışık	En az malzeme ile estetik ve fiziksel olarak en fazlayı elde etme inancı olarak beliren Minimalizm, doğadan ayrıldığı zaman sıkıcı, bunaltıcı ve itici olabilmektedir. Bu da şu anlama gelir; esas olan “en az”ın ortaya konma biçimidir (Gür, 1999).
MALZEME Mekanı oluşturan malzeme ile, mekanın kendisi ayrılmaz bir bütündür, içli dışlıdır. Mekanı oluşturan gerecin plastik değerleri o mekandan asla kopuk olamaz (Ağaryılmaz, 1974).	Doğal malzeme kullanımı En az sayıda malzeme çeşitliliği En az sayıda renk çeşitliliği Malzeme detaylarının ön plana çıkarılması	Bir maddenin özelliğini yok etmek, sahte etkiler yaratmak olduğundan maddenin soyluluğunu, kişiliğini de yok eder (Sırmalı, 1969).
MEKAN Mekan kavramı, mimarlığın gerçek ilkelerinden biridir. Bir anlamda mimarlık, bir mekan yaratma, mekanlar oluşturma sanatıdır. Başka bir deyimle, mimarlık sanatı ürünlerini, birtakım mekanlar oluşturarak verir (Güner, 1977)	Mekansal boşluk Çok fonksiyonlu mekan	Azlıkla, mekanın kendi varlığı hissedilir. Zarif ve sadeliğin ideal birlikteliği, huzur ve sükunet hissi verir. Doldurulmamış mekan, kullanışsız veya boşa gitmiş, harcanmış veya eksik değildir. Bir kavanozdaki veya bir avludaki boşluk, hiçbir şey demek değildir. Aksine, bir şarap bardağındaki boşluk, camı bardak yapan şeydir. Bardağı var eden içindeki boşluktur (Silvestrin, 1994).

1.4. Önceki Çalışmalar

Desagis M., tarafından yapılan Konut Alanı-Yaşam İlişkisi Açısından Küçük Konutlar (2006) adlı yüksek lisans çalışmasında;

Günümüz Türkiye’inde yaşam koşullarının değişmesi ve çevresel faktörler nedeni ile

- Mevcut konut tiplerinin sunduğu yaşam kalitesinin yeterli görülmemesi,
- Aile yapılarının küçülmesi,
- Konutların da bu duruma paralellik göstermesi ve yaşam alanlarının küçülmesi, konuları irdelenmiştir.

Ancak çalışmada, küçük konutların plan tipolojileri, kültürü, oluşum süreci, gibi konular eksik bırakılmıştır. Böylelikle yapılacak araştırmada, literatürdeki bu eksikliklerin tamamlanabileceği düşünülmektedir.

Alga R., tarafından yapılan Yaşam Döngüsüne Bağlı Olarak Konut Tasarımını Etkileyen Faktörler (2005) adlı doktora çalışmasında;

- Çalışmada, konut kavramının oluşum süreci ve kullanıcı profillerine göre zaman içerisinde değişen konut kavramı üzerinde durulmuştur. Ancak konut kavramı genel olarak ele alınmış olup konut sınıfları çalışmanın dışında bırakılmıştır. Konut birimlerinin sınıflandırılması ile elde edilen verilerin küçük konut birimlerinin ortaya çıkış nedenlerini ortaya koyacağı düşünülmektedir. Bu nedenle literatürden faydalanarak söz konusu eksikliğin tamamlanması öngörülmektedir.

Asar H., tarafından yapılan Mimari Mekân Okumasında Algısal Deneyim Analizinin Bir Yöntem Yardımıyla İrdelenmesi (2013) adlı yüksek lisans çalışmasında;

- Araştırmada mekân kavramının algısal süreç içerisinde kullanıcı profiline göre gösterdiği değişkenlik ele alınmıştır.
- Bu çalışmadaki algı-mekân birlikteliğinin, konut mekânları ile ilişkilendirilebileceği öngörülmüştür.

Dikeç I., tarafından yapılan Küçük Konutların İç Mekân Tasarımında İşlevsellik Bağlamında Esneklik: NeffFlats Levent 163 Örneği (2013) adlı yüksek lisans çalışmasında;

- Araştırmada, küçük konut kavramının iç mekân tasarımı üzerine bir irdeleme yapılmıştır. Minimal konut birimlerinin incelenmesinde iç mekân tasarımının da önem arz etmesi bu çalışmanın literatür olarak belirlenmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Irmak C.H., tarafından yapılan Mimarlıkta Yalınlık ve Minimalist Tavır (2002) adlı yüksek lisans çalışmasında;

- Araştırmada, minimallik ve minimalizm kavramlarının tanımları, tarihi ve mimari ile ilişkisi irdelenmektedir. Ancak çalışma herhangi bir yapı birimi üzerine yoğunlaşmamıştır. Ancak bu kavramların örnekler ile desteklenerek çok daha kalıcı bir anlatım sağlanılabileceği düşünülmüştür.

Timuremre N., tarafından yapılan Kültürün Mimarlık  zerindeki Etkisinin İncelenmesi: Japon Kültürü ve Ando  rneği (2004) isimli yüksek lisans çalışmasında;

- Araştırmada, mimarlık ile kültür arasındaki ilişki ve ortaya çıkan örnekler incelenmiştir.  rnek olarak minimalizm modern öncüsü TadaoAndo incelenmiş ve kültür başlığı altında iseminimalizm kavramının önemli bir yer edindiği Japon Kültürü irdelenmiştir.  alışama, minimalizm kavramının tarihi ve örnek yapıların detaylı incelemesinin yapılması nedeni ile literatür olarak tercih edilmiştir.

Ertürk M., tarafından yapılan Minimalizm Doğuşu ve Mimaride Biçim Açısından Minimalizm Değerlendirmesi (2011) isimli yüksek lisans çalışmasında;

- Araştırmada, minimalizm kavramının doğuşu ve tarihi dönemsel olarak ele alınmiştır. Ayrıca minimalizm kavramının mimarideki yeri irdelenmiş, mimaride biçim olarak nasıl karşımıza çıktığı sorusunun cevabı aranmiştır. Bu konudaki ilgili boşlukların doldurulması amacı nedeni ile literatür olarak belirlenmiştir.

Akbulak D., tarafından yapılan Günümüz Tüketim Toplumunda Minimalizm ve Mikro Evler (2019) isimli yüksek lisans çalışmasında;

- Araştırmada, günümüz toplumu, tüketim toplumu olarak ele alınmiş ve minimalizm kavramının nasıl karşımıza çıktığı incelenmiştir.  rnek olarak ise mikro ev başlığı altında projeler incelenmiştir.Minimalizm kavramının günümüz şartlarındaki durumu ve anlaşılışı sorularının cevabının verilmesi amacı ile literatür olarak belirlenmiştir.

Islakoğlu P.M., tarafından yapılan Minimalizm Kavramı ve Mimarlıkta Minimalist Yaklaşımlar (2006) isimli yüksek lisans çalışmasında;

- Araştırmada, minimalizm kavramının doğuşu ve tarihi dönemsel olarak incelenmiştir. Ayrıca sadece mimari alanda değil çeşitli sanat dallarında da etkileri incelenmiştir. Minimalizm kavramının kapsamının irdelenmesi amacı ile literatür olarak belirlenmiştir.

Kürşat F.Ş., tarafından yapılan Küçük Konutlarda İç Mekân Tasarım Yöntemleri ve Uygulama Örnekleri (2006) isimli yüksek lisans çalışmasında;

- Araştırmada, küçük konut örneklerinde karşımıza çıkan tasarım örnekleri ve yöntemleri incelenmiştir. Ayrıca bu örneklerde karşılaşılan uygulama problemleri ve eksiklikleri irdelenmiştir. Minimalizm kavramının dekorasyon başlığı altında incelemesinin yapılması ve uygulama problemlerinin tespitinin yapılması amacı ile literatür olarak belirlenmiştir.

Marcus C.C., tarafından yazılan House As A Mirror Of Self (2006) isimli kitapta;

- Araştırmada, konut ile kullanıcı arasındaki ilişki ortaya konulmuştur. Kullanıcı ile konut bir bütün olarak düşünülmüş, kullanıcının konut ile ilgili yaptığı yorumların aslında gerçeklik kazandığını öne sürmüştür. Küçük konut birimlerinde kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verebilme kabiliyetinin gerekliliği göz önünde bulundurulmuştur. Bu nedenle küçük konut birimleri ile kullanıcılar arasındaki ilişkinin ortaya konulabilmesi amacı ile bu kitaptan yararlanılmıştır.

Pople N., tarafından yazılan Small Houses: Contemporary Residential Architecture (2004) isimli kitapta;

- Araştırmada, geçmişten günümüze küçük konut birimlerinin gelişimini gösteren örnekler plan ve kullanım detayları ile birlikte derlenmiştir. Bu örneklerin ve sahip oldukları özelliklerin küçük konut kavramının tanımlanmasında ve diğer örnekler ile yapılacak olan karşılaştırmalarda faydalı olabileceği düşünülmüştür.

2. MİNİMALİZM KAVRAMI

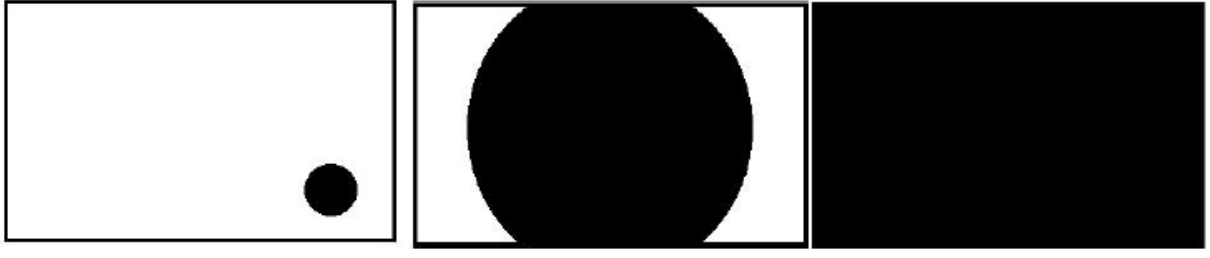
“Minimalizm”, Fransızca kökenli bir sözcüktür. “Minimal” kelimesinden türemiştir ve “minimum” anlamına gelmektedir. Minimum kelimesi sözlükte, “ bir şey için gerekli en az veya en küçük miktar” olarak tanımlanmıştır(Türk Dil Kurumu [TDK], 1988). Minimalizm kavramının ilişkili olduğu diğer kavramlar, sade, yalın, yalınlık ve indirgemek olarak tanımlanmaktadır. Farsça kökenli olan “sade” kelimesinin anlamı “Süs, gösterişli olmayan; yalın, gösterişsiz” dır. Bir diğer kavram olan “Yalın” kelimesi, “Gösterişsiz, süssüz, sade” olarak tanımlanmaktadır. “Yalınlık” sözcüğü ise “birleşik veya karmaşık olmama durumu, sadelik” anlamına gelmektedir. Son olarak “İndirmek” kelimesi “Daha kolay ve yalın duruma getirmek” anlamına gelmektedir(TDK, 1988). Minimalizm kelimesinin günümüzde kavramsal bir tanımı bulunmamaktadır ancak benzeri kelimelerin tanımlamalarından bahsedilmiştir. Minimalizm teriminin herhangi kavramsal açıklaması bulunmaması nedeni ile ünlü düşünürlerin tanımlamalarına bakılmıştır. Hegel Minimalizm kavramını “Sade ama basit olmayan, yalın ama yavan olmayan bir güzellik anlayışıdır.” şeklinde tanımlamıştır. Bir başka tanımlamayı Kant yapmıştır ve minimalizm kelimesini “Akla hem de saf akla hitabeden sadece akıl ile haz alınan bir güzelliştir.” şeklinde tanımlamıştır(Irmak, 2002). Minimalizm, kavram olarak tanımlamalara sahip olmasada, tarihsel süreç boyunca farklı disiplinler ve farklı anlaşılış biçimlerinde karşımıza çıkmaktadır.

2.1. Minimalizm tarihi

Sanat tarihi ile incelenmeye başlandığında, antik çağdan başlayarak günümüze kadar çeşitli dönemlerde sadelik, yalınlık ve minimal olana ilginin varlığından söz edilebilir. Minimalizm kavramını bir akım olarak ele aldığımızda ise sanat akımlarının çoğunun Klasisizm akımından uzaklaşması ile birlikte, tarihte her akım için dönüm noktası olarak gösterilen “Modernizm” ile temellerinin oluştuğu bilinmektedir. Minimalizm, Modern Sanat akımlarından etkilenecek ve bir bölümüne tepki olarak diğer sanat akımları gibi ortaya çıkmıştır. Minimal Sanat, İndirgemeci Sanat ya da ABC sanatı olarak da bilinen minimalizm sanatının akım olarak ortaya çıkması 1960’lı yılların sonlarına doğru müzik ve görsel sanatlar alanlarında New York kentinde olmuştur. 1961 yılında ilk defa “içeriği en aza indirgenmiş

sanat” anlamında “Minimal Sanat” kavramı Richard Wollheim tarafından kullanılmıştır. Daha sonra ise çok boyutlu yapıtlar ve heykeller için kullanılmıştır. Bir başka kaynağa göre ise 1960 sonrası “Minimal Art” olarak karşımıza çıkmaktadır ve bu kavramın ilk defa 1966’da kullanıldığı söylenmektedir. Ancak bununla da sınırlı değildir, Barbara Rose ise “Art in America” dergisinde yayınladığı “ABC Art” başlıklı yazısında, yeni bir sanat akımından bahsetmiştir ancak ABC Art adlandırmasının benimsenmemesi üzerine yazısının devamında “minimum” sözcüğü ile “minimal art” kelimesine yer vermiştir. Bir başka kaynağa göre ise Minimalizm kavramı ilk defa Richard Wollheim tarafından “Art Magazine” dergisinde 1965 yılında kullanılmıştır (Islakoğlu, 2006).

Minimalizm; en az sayıda renk, biçim, değer, doku ve çizgi ile bir düşünceyi aktarmayı hedefler. Kendi dışında herhangi bir deneyim veya objeyi aktarmaya çalışmaz. Aktarmak istediği şeyi gizlemez ve gerçek mekan, gerçek malzeme kavramlarından ilham alır. Nötr bir zevki temsil eden minimalizm kavramı görsel sanatlarda, basit geometrik formların yanında kullanılan renk ve maddeler ile formun basitleştirilmesi yöntemini de benimser. Başkaları tarafından izlendikleri anda geleneksel unsurların çalışmalarını etkilemesini istemeyen minimalist sanatçılar, kullandıkları malzemeler ve oluşturdukları gerçeklik ile kendi kompozisyonlarını oluştururlar. Oluşturdukları kendi gerçekliklerini, herhangi bir şeyi sembolize etmeye tercih ederler. Minimalist sanatçılar renkleri, duyguyu tasvir etmek yerine, herhangi bir alanı belirtmek için kullanırlar. Duygulardan ve bilinçaltı düşüncelerden yoksun olan minimal sanat, sanatçıların düşünceleri saklanarak ortaya konar (Anonim, wwar.com). Soyut dışavurumculuk gibi minimalizm öncesi akımlarda, yoğun bir plastiklik söz konusudur. Ancak minimalizm bu durumun tam tersini savunur. 20. yüzyıl sanat kavramında ilk defa bu kadar farklı bir değişim söz konusu olmuştur. Özkan Eroğlu’na göre bu durumun nedeni, teknoloji ile ortaya çıkan sıkıcı kabalıktan uzaklaşmak olabilirdi. Hızla ortaya çıkan yeni oluşumlar nedeni ile toplumların da yorulması ve bu söz konusu hız nedeni ile toplumun strese girmesi, sakin bir tavra sahip minimalim kavramının popülerite kazanmasına sebebiyet vermiş olabilirdi (Eroğlu, 1998). “Minimalist Mahal” isimli Doktor Mimar Aydın Hasan Polatkan ile yapılan konferansta, minimalizmde “çerçeve” kavramının önemi üzerinde durulmuştur.

Şekil 2. 1 Aydın Hasan Polatkan, “Minimal Mahal” Odak Örneği (Polatkan, 2011).

Bir çerçeveye alınması gereken odak olarak algılanan nesnelerin, algılanma tesadüfen gerçekleşmiş ise artık odak olarak tanımlanamayacağını söylemiştir. Odak olarak kavranması gereken şeylerin, nasıl çerçeveleneceğini Şekil 2.1’ deki çalışması ile örneklemiştir. İçinde bulunduğu çerçeve sayesinde belirsiz gibi gözükmesine rağmen odak noktasında olan nesne, çerçevenin olmaması durumunda ortadan kaybolacak ve algılanması mümkün olmayacaktı. Öte yandan çerçeve daraltılmaya başladığında, nesne odak noktasından çıkmasına rağmen nesnenin algılanması devam eder. Daraltma devam ettiğinde ise en son aşamada algı ortadan kaybolur. Polatkan bu örneği ile, minimalizm kavramında algının ve odaklanmanın önemini vurgulamıştır. Minimalizm kavramı sanat tarihi ile karşımıza çıkmış olsa da çalışmanın amacı doğrultusunda mimarlıkta nasıl bir tarihsel süreç geçirdiği araştırmanın devamında incelenmiştir.

2.2. Mimarlıkta minimalizm

Sanat eserlerine göre mimarlık ve tasarım alanlarında minimalizm, daha farklı bir yöntem belirlemiştir. En az malzeme ile, en yalın ve en işlevsel olanı elde etmek olarak tanımlanan minimalizm kavramının, objeye yüklediği işlevsellik durumu ile fark ortaya çıkmaktadır. Zorlayıcı ve belirleyici bir kavram haline gelen işlev, kendini ifade etme kaygısından arınmış olan minimalizm ile çatışan öge olmuştur (Malhan, 1997). Sanat sınırsız hakka sahip olsa da mimarlıkta böyle bir durum söz konusu değildir. Fonksiyon mimarlık alanında en temel kavramdır. Ancak sanatta böyle bir durum bulunmamaktadır. Minimalizm; kurallı kısıtlamalar ve pürizm doğrultusunda oluşturulan sert-katı geometriler ile mimarlık alanında ifade imkanı bulmuştur. Modern hareketin bir kolu olarak 1920’li yıllarda ortaya çıkmıştır. Ancak akım olarak nitelendirilmesi 1960’lı yılları bulmuş 1980’li yıllarda ise tekrar gündeme gelmiştir.

Günümüzde birçok mimari yapı tasarımı, minimalizmin yalınlık, en aza indirgeme, sadelik ve öze ulaşma gibi kavramlarından etkilenmiştir. Yaşadığımız tüketim ve hız döneminde barındırdığı sade ve yalın felsefesi ile kendine yer etmeyi başarmıştır. Sınırlar farklı olsada mimari ve sanatta minimalizmin çıkış noktası soyutlamadır. Ancak mimar Hedjuk’a göre bu soyutlama kavramı da farklılık göstermektedir. Sanat çalışmalarında soyutlama kavramının, gerçek dünya ile başlamasına rağmen mimarlıkta ise soyut bir karakter ile ortaya çıkıp gerçek dünyaya yöneldiğini savunmuştur. Ancak çıkış noktası farketmeksizin mimarlıkta ortaya konan çalışmanın sanatta ortaya konan eser ile yakın bir sonuç elde etmesi gerektiğini savunmaktadır (Allen ve Stockholder, 1995).

Mimarlıkta minimalizm kavramı, “en az malzemeyle en yalın, en ekonomik ve en işlevsel sonuca gitmek” şeklinde tanımlanabilir. Bir düşünceyi, en az sayıda değer, çizgi, renk, doku ve biçime indirgeyerek sunmaya çalışan minimalizm kavramı, kendisi dışında hiçbir obje, deneyim veya düşünceyi sunmaya çalışmaz (Kazmaoğlu, 2003).

Mimari literatürde ise Mies Van Der Rohe minimalizm kelimesini “Fakirlik, yoksunluk, eksiklik değildir minimalizm; aksine bilinçli bir tercihtir. Zor olanı seçmektir, azla çok yapmaktır.” şeklinde tanımlamıştır ve ünlü sözü olan “Less is more” ile unutulmaz bir biçimde özetlemiştir.

Mimarlık tarihinde klasik mimariyi yok edip yeni bir dönem açan modernizmin önemi yadsınamaz. Çok uzun bir döneme yayılmış, belli başlı kurallara bağlı kalınmış olmasına rağmen modernizm, çeşitli eğilim ve ifadeler ile yıllar boyu devam etmiştir. Bu sebeple çalışmanın devamında Minimalizm kavramı incelenirken Modernizm dönemi referans alınarak, günümüze kadar gelen süreçte, Modernizm öncesi minimalizm kavramı, Modernizm dönemi minimalizm kavramı ve 1980 yılı sonrası minimalizm kavramı olarak incelemeler yapılmıştır.

2.2.1. Modernizm öncesidönemde mimarlıkta Minimalizm kavramı

İnsanlar minimalliği antik dönemlerde, tanrısal düzen geometrisi ve taklit gibi olaylarda kullanmışlardır. Eğer ki piramitleri temel geometrileri bakımından ele alırsak, koca yapılarına karşılık, herhangi bir parça eklenip çıkarılamayacak kadar yalın formları minimalliğin göstergesi olarak tanımlanabilir. Bunun yanında mekan kurgusundaki matematiksel ifade şekilleri ve içerisindeki kusursuz simetrisi ile minimal olduğu düşünülebilir.

Altmış yedi Mısır hükümdarı için günümüzden yaklaşık 4000 yıl öncesinde inşa edilmiş mezar kompleksi, sütun başları, yivli kolonları ile Batı mimarisine yön vermiştir. Pawson'a göre bu bakış açısı, anıtsal ölçekte monolitik tarzdaki yapının minimal estetiğinin oransal anlamda ortaya koymaktadır (Pawson, 1996). İnsanların yaşadıkları alanların ilklerinden olan “megaron” kenti Mezopotamya ile bir arada ilk yerleşme mekanlarını bulunduran Anadolu'da bir bakıma mimarlığın doğuşunun bir simgesi olarak gösterilebilir. Bir adet kapı ve dört adet duvardan oluşmuş olması, iki adet yan duvarın, ön ve arka duvarlara göre, altın oranlar kanununca daha kalın olması ve en basit yapı elemanlarından yani, iki kolon ve bir lentodan oluşması, mimari mekan imgesini en temel haliyle oluşturmuştur. Simetrisi, basitliği ve netliği, ile mekan en minimal şekilde tanımlanmıştır (Islakoğlu, 2006). Genel olarak Yunan mimarisine baktığımızda, her şehir ve dönemde farklılık göstermesine rağmen, düz çizgiler, simetri ve düzen Yunan binalarında yaygındır. Yunan mimarisinin en önemli yapı tipi olarak görülen tapınaklar ise devasa büyüklükte olmalarına karşın içerisindeki boşluk hissi, cephelerindeki sütunlar ile ortaya konulan simetri ve düzen, yalınlığı tariflemektedir (Roth, 2000). Roma mimarisine de bakacak olursak, parçalar arasındaki ilişkileri orantısal olan ve bağlantıların fazlaca tanımlandığı yapılar bulunmaktadır. Betonun esnek kullanımından yararlanarak, mekanı şekillendirme, ışık ve gölgeyi kullanmayı keşfetmişlerdir. Tekil büyük mekan düzeni, basit geometrik şekiller, abartı ve süsten uzak bir mimari oluşturmuştur. Rönesans mimarisinde ise sadelik, bir ekleme ya da eksiltmeyi mümkün kılmayan kesinlik ve bitmişlik, değişmez bir denge, kusursuzluk ve düzen arayışı gibi nitelikleri ile yalınlık ve minimallik anlayışı olduğu görülebilir (Roth, 2000). Ayrıca, tarih öncesinden kayalık evlerde sade biçimler kullanılmıştır, Dönen şekiller ve kareler ile oluşturulan Çin mimarisindeki yapılar da bu yapılara örnektir. Bu örnekleri irdelediğimizde, geçmiş dönemlerde soyutlamanın değişmez bir düzen oluşturmak amacı ile başvurulduğunu gözlemledik (Eldem, 1984).

Osmanlı mimarisini irdelediğimizde, aslında geleneksel Türk konutları da minimalizm ile bağdaşmaktadır. Sedat Hakkı Eldem (1984:60) 17. yüzyılda yapılmış olan Ankara evlerini şu şekilde özetlemiştir: -Planlar daha çok iç sofalıdır. Sofanın bir kısmının odaların arasına kadar devam ettirilmiş olduğu dış sofalı evler ise daha az görülmektedir. Güneş ışığının önemini ortaya koyan Ankara evlerindeki ortak ve serbest alanlardaki doğal ışık ihtiyacı, minimalizm kavramında da karşımıza çıkmaktadır. Yapılar içerisinde herhangi bir aşırılık söz konusu değildir. Kullanılan mimari tutum, dengeli ve ölçülüdür. Kullanılan yapı

malzemelerinde sadelik ve minimum ile yetinme ön plandadır. Kullanılan ağaçların kesitleri ve bağlantıları da aynı sadelik ile ele alınmıştır. Alışlagelmiş sıralı büyük odalar bulunmamaktadır. Hatta konak boyutlarında evler neredeyse hiç bulunmamaktadır-. “Azla çok yapma” düşüncesi bu evlerde de bulunmaktadır. 15. Yüzyılda inşa edilmiş evlerin artık bulunmadığını söyleyen Sedat Hakkı Eldem, ev dekoru olarak nitelendirilebilecek her türlü unsurun günümüze kadar gelmesi ile bu evler hakkında her türlü detayı bildiğimizi belirtmektedir. Bu detaylara örnek verecek olursak, duvarların yaklaşık olarak 60 cm kalınlığa sahip olması, kerpiç ve masif ağaçtan yapılmış olması, bunun yanında pencerelerin seyrek olması ancak açıklıkların avluya bakması gibi unsurlar gösterilebilir (Eldem, 1984:4). Minimalizm modernizm öncesi dönemde minimal kelimesi ile adlandırılmadığı için barındırdığı güncel parametreler doğrultusunda benzerlik gösterdiği unsurlar ile yapıların biçimsel özellikleri değerlendirilmiştir.

2.2.2. Modernizm dönemi mimarlıkta Minimalizm kavramı

Modernizm akımının ve üslubunun yayılmasında, 20. Yüzyıl başlarının büyük bir başarısı bulunmaktadır. Dönem, mekanik ve teknolojik mimarlığı toplumun manevi ve sosyal kurtuluşu olarak nitelendirmektedir. Bu nedenle insanları daha rasyonel, fonksiyonel ve en önemlisi saf mimariye yönlendirme çabası içerisine girilmiştir. Daha önceki yılları incelediğimizde aslında birden çok modern mimari üslubunun var olduğunu görebiliriz. Bu üslubu sadece makine stili mimari olarak tanımlamak o nedenle çok doğru değildir. Nasıl ki modern yaşam çok yönlü ve değişken ise modern mimarlık da aynı şekilde çok yönlü ve sürekli değişkendir (Trachtenberg ve Hyman, 2002). Bu üslup devrim niteliğindedir ve aslında büyük bir resmin parçası olarak nitelendirilir. Bu nedenle sabit kuralları olan bir şekle indirgenemez. E’cole des Beaux-Arts’ın bu üslubun gelişmesinde büyük önemi mevcuttur. Yapı tasarlarken sağlanması gereken ilk koşulun yapı işlemini kavramak ve bu işlevin gerekliliklerini karşılamak olduğu, bunun yanında yapılan tasarımın iyi olarak nitelendirilebilmesi için kolay bir şekilde inşa edilebilir, maliyeti düşük, karmaşık olmayan bir kurguya sahip olması gerektiğini savunan Julien Guadet, mimaride gerçekliğin gözetilmesinin önemini vurgulamıştır. Bu kavramlar Vitruvius’tan türetilmiştir. İşlevsel kompozisyon, açık yapısal anlatım ve güzel tasarım şeklindeki bu üç kavram, E’cole des Beaux – Arts’da eğitim almış Mimarlar tarafından kabul görmüş ve fazlaca uygulanmıştır. Bu mimarlara örnek verecek olursak, Henry Hobson Richardson, Ecole des Beaux – Arts’da eğitim almıştır ve 1885-1887 tarihlerinde Marshall Field Toptan Satış Mağazası yapısını

yapmıştır. Yapı yapıldığı dönemde, kentin en büyük iş binasıydı. Yapının dış duvarlarında kullanılan birbiri üzerine denk gelen kagir arkatlar ile tekillik etkisi oluşturmuş ve kütsel birlik kavramı ile biçimlendirmiştir. Bina cephesinde süslemeler kullanmamış, sadece taşların dokusunu ön plana çıkarmıştır. Yapını dış görünüşünden daha çok yapının işlevi ile ilgilenmiş ve bu üslubu ile Chicago mimarları üzerinde önemli bir etki sağlamıştır. Bu tarz büyük yapıların aşırı süs kullanılması nasıl yapılabileceğine dair yol göstermiştir (Roth, 2000).

Yine benzer yıllarda 1874 ile 1910 yılları arasında “Shingle” üslubu popülerlik kazanmıştır. Akım, Viktorian Tarzının yoğun süslemelerine karşı çıkmaktadır. Yoğun öğelerden ve süsten uzak bir yaklaşıma sahiptir. Bu tarzı benimseyen mimarlar, süslemelerin yer almadığı, formun saflığını ön plana çıkaran yapılar tasarlamışlardır. İç mekanda da yapının dışında gözlemlenen üslup devam ettirilmiştir. İç mekanlar daha açık ve özgür olarak tasarlanmıştır. McKim, Mead ve White tarafından yapılmış olan New Jersey’deki New comb Evi Shingle akımına bir örnek olarak gösterilebilir. Yapı 1880-81 yılları arasında yapılmıştır. Yapının zemininde soyut bir döşeme deseni mevcuttur. Tavan altında bulunan pervazın diğer odalara devam etmesi ve Japon esintisi taşıması, açık plan tasarımı tercih edilmesi gibi uygulamalar minimalizm kavramı ile uyumaktadır (Trachtenberg ve Hyman, 2002). Ancak Shingle Akımının en önemli mimarı Henry Hobson Richardson olarak gösterilebilir. Mimarın tasarladığı Stoughton Evi’nde (1882 – 83) Shingle tarzı yoğun şekilde gözlemlenmektedir. Mimar, akımı farklı şekilde yorumlamıştır. Sadece doğal ve basit bir yolla binayı dekore etmekten ziyade kaplama ile üslubu ön plana çıkarmıştır. Kaplamalı yüzeyler herhangi bir kırıklık bulunmaması sebebi ile akışkanlığa sahiptir. Yapının planı da aynı akışkanlığa sahiptir (Trachtenberg ve Hyman, 2002).

Minimalizm ile bağdaştırılabilecek bir diğer akım ise Chicago School olarak adlandırılan mimarlar tarafından oluşturulmuştur. Chicago School mimarları Chicago’lu değildir. Bu topluluk geçmişten arınmayı ve geleceğin işaret edildiği yolda ilerlemeyi hedef olarak benimsemiştir. Şekil 2,2’de gösterilen bina 1889 – 1891 yıllarında yapılan Monadnock Binası akımın en önemli yapısı olarak gösterilebilir.

Şekil 2. 2 Monadnock Binası cephe görünüşü, 1889-1891, URL-1

Yapısında tamamen yalın bir görünüş isteyen bir işverene tasarlanmıştır. Yapı on altı kata sahiptir ve duvarları tuğladır. Dikdörtgen pencerelere sahiptir ve yapının cephesinde herhangi bir oyma detay bulunmamaktadır. Cephede görülebilecek tek detay pencere pervazlarıdır. Yapının bu sadeliği ve formu minimalizm ile uyumaktadır (Trachtenberg ve Hyman, 2002). Holabird ve Roche, minimal eğilimlere sahip yapılar tasarlayan, Chicago akımını benimsemiş mimarlardır. 1904'te yaptıkları 325 West Jackson Boulevard Binası örnek olarak gösterilebilir. Benzer tasarımsal unsurlara sahip olan bu yapılar görsel olarak daha geri planda kalsa da aslında gelecek için bir haberci görevi görmektedir. Mies Van Der Rohe tarzı, bir nesil sonra bu yapılarda kullanılan tekniklerin gelişmiş bir versiyonu olarak karşımıza çıkacaktır (Trachtenberg ve Hyman, 2002).

Chicago akımına dahil olmuş etkili isimlerden biri olan Frank Lloyd Wright, modernist yaklaşımlar ile New York'ta bir yapı tasarlamıştır. 1904 yılında Larkin Binası'nın ofis alanı patlatılmış ve ortaya çıkan kırık parçalar bir araya getirilerek yalın bir geometrik form ortaya çıkarılmıştır. Buna istinaden ortaya çıkan sonuç ile tamamen soyut bir biçim elde edildi. Oluşturulan yeni alanlar ise tamamen fonksiyon ön planda tutularak yapılmıştır (Trachtenberg ve Hyman, 2002). 1982 yılında Ornament in Architecture adlı makale yayımlayan Louis Sullivan, “ Bir süre dahi olsa süslemeyi bir kenara bırakıp, çabalarımızı titizlik ile şekillendirilmiş, ağırbaşlı bir görsele sahip ama bir o kadar da çekici yapılar tasarlamaya harcasaydık bu durumun bizlere sadece faydası olurdu “ demiştir (Frampton, 1992). Süsleme tarzının bir gereklilik olarak görmediğini, mantıksal olarak irdelendiğinde aslında lüks olduğunu söylemiştir. Modernizm akımının önde gelen isimlerinden Adolf Loos, pürizm tarzı ile ilgilenmekteydi. Bu tarzda, yüksek derecelere sahip geometrik formlar ön plandadır. “Süsleme ve Suç” adlı 1908 yılında yayınlanan manifestosunda, Louis Sullivan'nın düşüncelerinden yola çıkmıştır. Adolf Loos manifestosunda, mimaride bulunan süslemelerin fazlalık olduğunu, hatta bir suç olduğunu savunmuştur (Conrads, 1991). Adolf Loos'un bir başka etkilendiği isim ise Otto Wagner'dir. Loos bu süreçte öğrencilerinden, planı tasarımın merkezi olarak görmelerini, sadelik, tasarruf, düz çizgiler gibi öğeleri tasarımlarında öncelikli olarak kullanmalarını istemiştir.

Şekil 2. 3 Steiner Evi cephe görünüşü ve plan detayı, 1910, URL-2

Bu yaklaşımlarından yola çıkarak Steiner Evi, Loos'un düşünce tarzını yansıttı en ünlü yapısı olarak nitelendirilebilir. Süslemelerden uzak olan bu yapı, hem biçim hem de söylem olarak dönemin Modernizm'ine damga vurmuştur (Şekil 2.3).

1.Dünya Savaşı sebebi ile azalan iletişim, savaşın sonlanması ile hızlı bir şekilde tekrar kurulmuştur. Hızlı bir yapılaşma sürecine giren şehirler dolayısı ile uygulanan stiller ulusallıktan uzaklaşmış uluslararası bir hal almıştır. Savaşın da etkisi ile ortaya çıkan tarzda en önemli ilke işlevdir. Bu yeni mimari tarz, perde duvarı kullanımını ortadan kaldırarak, dış duvarların yapımında cam veya metal kullanılarak yapıların yığma görüntüsünden uzaklaşarak birer hacme dönüştürülmesini sağlamıştır. Bir diğer önemli prensip ise, süslemelerin ve dekorların ortadan kaldırılmasıydı. Mekanların kurgusu matematiksel oranlamalardan, boş ve dolu ilişkilerinden oluşturulmaktaydı. Dönemin önemli isimlerinden Mondrian ve Van Doesburg'un tasarım izlerine rağmen, yapılarda radikal renk farklılıkları kullanılmamaktaydı. Bu yeni tarzda, daha özgür ve bir o kadar açık iç mekanlar tercih ediliyor ve bu mekanlar arası bağlantı çözümlmeleri uygulanıyordu (Arnason ve Wheeler, 1986). Walter Gropius, dönemindeki genç kuşaklar üzerinde fazlaca etkiye sahiptir. Aynı zamanda Bauhaus'un kurucusudur. Temel tasarım ilkelerini açıkladığı Bauhaus manifestosunda, "Bütün görsel sanatların temel amacı bütün olarak nitelendirilebilecek yapıdır" şeklindeki açıklaması ile tarzını belli etmiştir. Bunun yanında "Fazlaca tarihsel tarza sahibiz ve yeniden günümüze uyarlayabilmek adına yeterli süre harcadık. Mimarinin değişken heveslerinden, strüktürel düşünce biçiminin gerekliliklerine doğru giderken belli belirsiz formlar içerisinde dönemimizin yaşantı biçiminin tasvirini aramayı öğrendik" açıklamasını The New Architecture and the Bauhaus (1935) adlı kitabında yapmış, süslemelerden uzak ve sade tarzını açıkça ifade etmiştir (Roth, 2000). Dessau'daki Bauhaus yapısı, Gropius'un mimari bağlamda en değerli tasarımı olarak nitelendirilebilir (Şekil 2.4).

Şekil 2. 4 Bauhaus cephe görünüşü, 1926, URL-3

Yapı 1926 yılında tamamlanmıştır. Keskin hatlara sahip olan yapı, soyutlamayı ön planda tutmuştur. Bu görünüş sayesinde yapı bütünlüğüyle dikkat çekmektedir. Planlarındaki fonksiyonellik etkileri ve soyutlama unsurları ile mimariye yeni bir hareket katmıştır. Yapının düz çatısı, aralıksız devam eden beyaz renk duvarları ve süreklilik kazanmış pencereleri yapının tarzını okuyabileceğimiz özelliklerine örnek olarak gösterilebilir (Arnason ve Wheeler, 1986). Bütün bu özellikler sebebi ile yapının aslında minimalist yaklaşımlara sahip olduğu söylenebilir.

1917’de Hollanda’da De Stijl (Neo Plastisizm) akımı başlamıştır. Akımın öncüsü Theo Van Doesburg olarak gösterilebilir. Bu akım, geçmişini bir kenara bırakarak, tarihsel üslupların etkilerinden uzak tasarımların yapılmasındaki ilk adım olarak gösterilmektedir. “Form ve malzemede yapılan soyutlama tavrı ile evrensel ve güzele ulaşılacağı” düşüncesine sahip olan ve De Stijl hareketinin bir diğer öncüsü olan Piet Mondrian, dönemin estetik anlayışına bir yön kazandırmıştır. Mondrian’ın, süslemeden uzak, geometrik formların ön planda olduğu, tarihsel izleri taşımayan ve doğal malzemelerin ağırlıklı olduğu tutumu mimariyi de etkilemiştir (Irmak, 2002). Schröder Evi, De Stijl hareketinin mimariye yansıdığı ve geldiği son noktayı temsil etmektedir (Şekil 2.5).

Şekil 2. 5 Schröder Evi cephe görünüşü, 1924, URL-4

Rietveld tarafından tasarlanan yapı, Utrecht'te 1924 yılında yapılmıştır. Yapı, basit mimari nitelikler bakımından (balkon, duvar, korkuluk, dikme, lento, pencere) De Stijl hareketinin izlerini barındırmaktadır. Bu nitelikler sadece dış mekanda değil iç mekanda da gözlemlenmektedir. De Stijl'in getirmiş olduğu soyutluk ilkesi tüm bu alanlarda kendini göstermektedir. Pencere ve duvar aksları, iç mekanda da devam etmiştir. Kullanılan mobilyalar ve aksesuarlarda da (korkuluk, sandalye, masa, lamba) dış cephede görülen geometrik tasarım tarzı devam etmiştir. Tasarımın bu denli önemli olmasının nedeni formu veya görsel etkisi değil; yapının iç ve dış alanlarındaki orantı ve ilişkinin basit görünmesine rağmen anlaşılması zor olmasından gelmektedir (Trachtenberg ve Hyman, 2002).

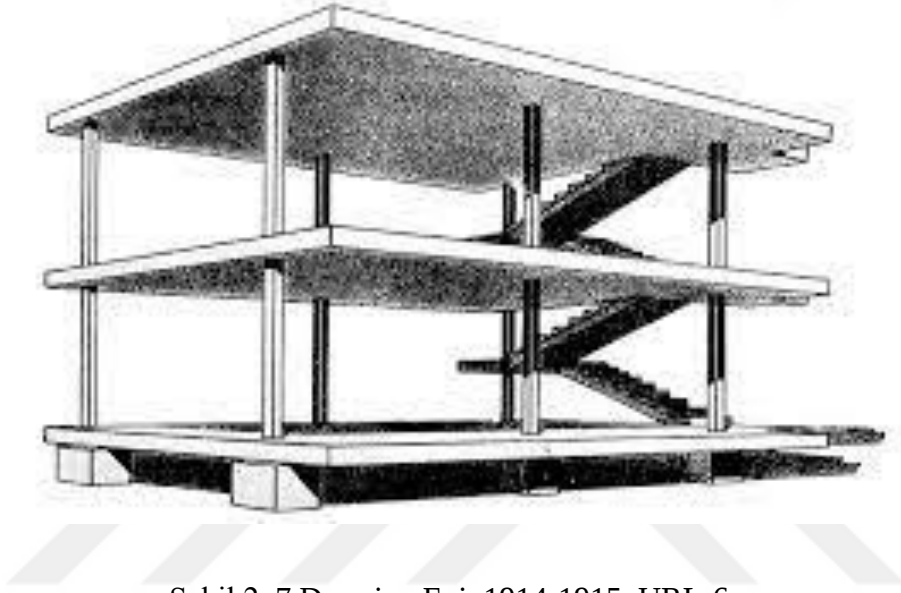
Sanat camiasından Picasso, 1912 yılında “kağıt yapıştırma” sanatı ile ilgilenmeye başlamıştır ve Kübizm konulu kitaplar yayımlamaya başlamıştır. Ancak Kübizm kavramının mimarlık ile ilişkisi 1924 yılında yapılan Schröder Evi ile ortaya konmuştur. Bunun yanında, 1925-26 yıllarında Gropius tarafından yapılan Bauhaus yapıları, 1927-29 yıllarında yapılan tasarımı Neutra'ya ait olan Lovell Evi ve Alvar Aalto'nun 1929-33 yıllarında yapılan Paimio Senatoryumu (Şekil 2, 6), kübizm kavramı ile ilişkili mimari yapılara örnek olarak gösterilebilir (Ragon, 2010).

Şekil 2. 6 Paimio Sanatoryumu cephe görünüşü, 1929-1933, URL-5

İkinci kuşak yani 1920’li yıllarda mimari öncülük Le Corbusier’e aitti. Mimari tarzı, kübizme olan bilgisi ve merakı ile şekillenmiştir. Bunun yanında Pürizm kavramı da kendisinin öncülüğünde dönemin mimarisinde kendini göstermiştir. Tarzın en önemli özelliği, dekorasyonlar ve karışıklık barındıran her türlü unsurdan uzak bir tasarımı benimsemesidir. Bunun yanında saf, yalın ve arınmış unsurlar Pürizm tavrının ön planda tuttuğu kavramlardır. Bu gereklilikleri benimseyen Le Corbusier fazlaca katı modernist bir tavra sahiptir. Tasarımlarında öne çıkardığı sadelik ve evrensel tavrı geometrik unsurlar ile tasvir etmektedir. Kullandığı bu geometrik üslubu; “Geometri tarzımızı ifade etmek için kullanabileceğimiz bir araçtır” şeklinde tanımlamıştır (İrmak, 2002). “Ev bir yaşam makinesidir” sözü ile minimal konut yapılarının tasarımlarında gerekli olan fonksiyonların minimum ve en seri biçimde ortaya konulabilmesini sağlamayı hedeflemiştir. Bu düşünce tarzını betonarmenin imkânları ile birleştirerek 1914 yılında Dom-Ino House tasarımı yapmıştır. Ortaya attığı “ev problemi” sözünü bu çiziminde problem ve çözümü ortaya koymuştur. Yapı aslında oldukça basit bir biçimde altı adet dikmenin düz bir tabana yerleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Daha sonra üzerine katlar ve ya çatı olarak kullanılabilecek düz zeminleri yerleştirmiştir. Bu zeminler arası geçişi ise sade bir merdiven ile sağlamıştır.

Yaptığı bu tasarım ile yapı, istenilen her türlü fonksiyonu uygulamaya açıktır. İç mekanda çeşitli alanlar oluşturulabilir veya dış cephede istenilen her türlü kapama yapılabilir ya da daha büyük açıklıklar bırakılabilirdi. Yapıyı mimari, teknoloji ve modern konstrüksiyon kavramları ile irdelediğimizde, kavramları birbirine bağlayan beş temel sonuca varılmaktadır.

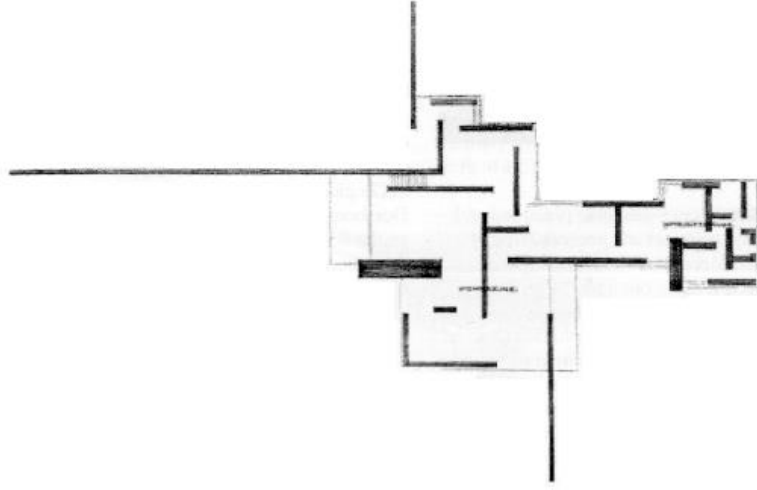
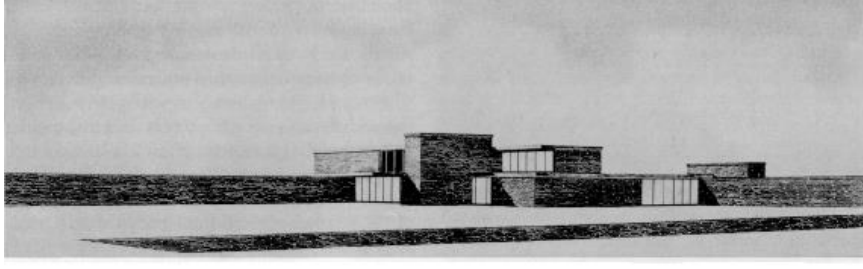
Şekil 2. 7 Dom-ino Evi, 1914-1915, URL-6

Bunlar: (1) Yapıda kullanılan kolonlar ana yüklerin tamamının taşınmasını sağlamaktadır. Bu nedenle duvarların herhangi bir taşıyıcılık görevi bulunmamaktadır; (2) Fonksiyonellik bağlamında duvarlar ve taşıyıcı iskelet birbirlerinden bağımsızdır; (3) Betonarme iskelet hem teknik olarak hem de estetik olarak karşımıza çıkmaktadır. İç mekanda kullanılan bölme duvarlar ise tamamlayıcı özellikte olup çok katlı yapılarda farklı katlarda farklı düzenlemelerin yapılmasına olanak sağlamaktadır (bağımsız plan); (4) Dış cephede bırakılan açıklıklar istenildiği gibi açıklıkların yapılmasına veya her katta farklı düzenlemelerin yapılmasına olanak sağlamaktadır (bağımsız cephe); (5) Yapının dikdörtgen tabanı sayesinde düz çatıların yapılması mümkün kılınmıştır (çatı bahçesi)(Arnason ve Wheeler,1986). Ayrıca Villa Savoye, Le Corbusier'in bu özelliklere sahip bir diğer yapısıdır (Şekil 2.8).

Şekil 2. 8 Vila Savoye cephe görünüşü, 1929-1931, URL-7

Ludwig Mies van der Rohe, minimalizm kavramının gelişmesine imkân sağlamış, kuşkusuz en önemli modernist mimarlardandır. De Stijl tarzının mimari bağlamda tasvirini geliştirmiştir. Bu akıma örnek olarak 1920’li yıllarda tasarladığı tuğla cepheli kasaba evi projesi gösterilebilir (Şekil 2. 9). Bu tasarımı gerçekleştirilmemiştir ancak De Stijl tarzına örnek teşkil etmektedir. Uzun tuğla duvarlar ile açık bir plan oluşturulmuş, ayrıca bu duvarlar dış mekân ile iç mekan arasında bir bağlantı imkanı sunmuştur. Yapıdaki boşluk ve doluluk ilişkisi saf bir soyutlama ile çözümlenmesi De Stijl tarzını ön plana çıkarmıştır.

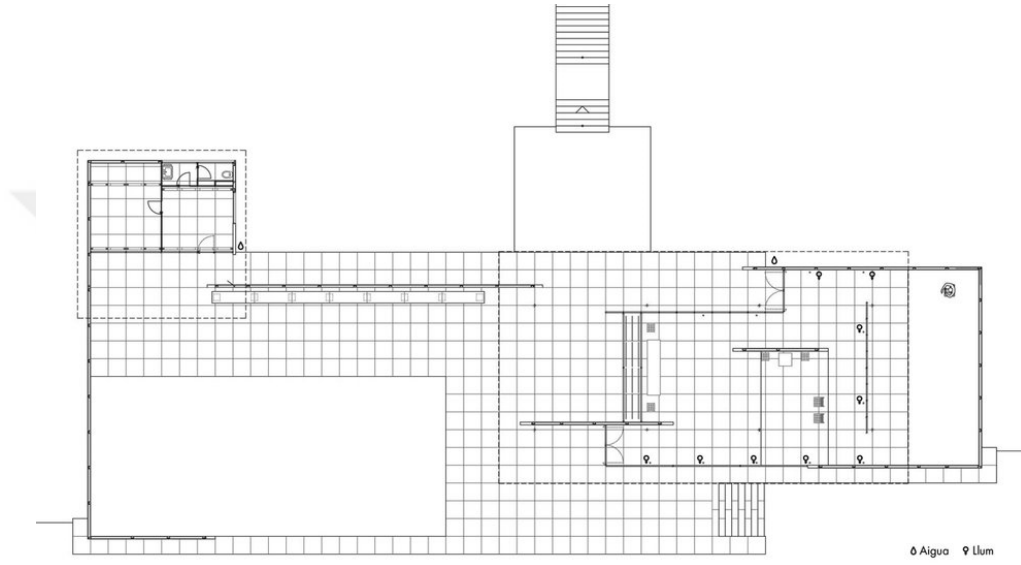
Şekil 2. 9 Tuğla Cephe'li Kasaba Evi, 1923-1924, URL-8

Yapılardaki oran ve detayların kusursuz olması Rohe'nin asıl amacıdır. Alman Pavyonu tasarımı da bu amacını gerçeğe dönüştürdüğü değerli eserlerinden biridir. Bu tasarımı, 1929 yılında Almanya için Barselona Uluslararası Fuarı'nda yapmıştır (Şekil 2. 10).

Şekil 2. 10 Barcelona Pavyonu cephe görünüşü, 1928-1929, URL-9

Yapının en önemli özelliği saf ve yalın olması, bunun yanında yapının ölçek ve oranının tarzıdır. Mies tasarımında öne çıkan bu özellikleri “less is more” yani “az çoktur” olarak da bilinen sözü ile açıklamıştır.

Şekil 2. 11 Barcelona Pavyonu plan, 1928-1929, URL-10

Bu tarzı Rohe'nin ilerleyen kariyerinde bir bakıma imzası olarak devam etmiştir (Arnason ve Wheeler, 1986). Mies, modern mimarlığın üslubunu en aza indirerek yapılarına yansıtmıştır. Mimarlık kavramını sözsüz bir sanat olarak tanımlamıştır. Her yapısında en güncel ve modern malzemelere yer vermiş ve fazlaca kullanmaktan hiçbir zaman çekinmemiştir. Farklı oran anlayışı ve detaylara verdiği ehemmiyet ile az öge kullanmasına rağmen oldukça olgun bir minimalist tavır sergilemektedir. Almanya Pavyonu fuar bitiminde yıkılsa da hem Rohe'nin kariyerinde hem de dünyada klasikler arasında yerini almıştır (Ertürk, 2011).

Minimalist konut kavramının oluşmasında Mies'in katkısı çoktur. Farklı yapı türü tasarlamasına rağmen günümüze etkisi en çok gökdelen yapılarında olmuştur. Seagram Binası

bu yapılara örnek olarak gösterilebilir. Yapı, 1954-58 yılında New York'ta yapılmıştır (Şekil 2. 12).

Şekil 2. 12 Seagram Binası cephe görünüşü, 1958, URL-11

Yapıdaki oran uyumu ve doluluk, boşluk ilişkileri bakımından Barcelona Pavyonu'nu anımsatmaktadır. Mies her yapısında olduğu gibi bu binasında da en küçük detaya dahi önem vermiştir. Yapıda kullanılan malzemeler ve aksesuarların her biri özenle tasarlanmıştır. Mies tasarladığı yapılar incelendiğinde kişisel olarak algılanmasa da yirminci yüzyıl ile birlikte kişisel bir tarz haline gelmiştir. 1980 yılı ile birlikte de popülerite kazanmıştır.

2.2.3. 1980 yılı sonrası dönemde mimarlıkta Minimalizm kavramı

Popüler moda tasarımcıları ve mimarların birlikte tasarladıkları mağaza yapıları ile Minimalizm kavramı 1980 yılında tekrar gündeme gelmiştir. Çoğunlukla beyaz rengin kullanıldığı, daha sade ve yalın bir ortamın ön planda tutulması ve sergilenecek ürünlere kıyasla fazlaca geniş alanların kullanımı, en aza indirgenmiş aksesuar ve mobilya gibi unsurlar bu mağazaların ortak noktalarını oluşturmaktadır. Jill Sander, Bogetta Vaneta, Armani ve Calvin Klein markaları bu konsepti benimsemiş markalara örnek olarak gösterilebilir. Minimalist yaklaşımlar ile tasarlanmış mağazalar bir bakıma sanat eserlerinin sunumunun yapıldığı modern sanat galerilerini andırmaktadır (Cerver, 1997).

Minimalist mağazalar sonrasında ise konutlar da minimalizm akımından etkilenmeye başlamıştır. Modernizm gereklilikleri de tekrar ortaya konularak sınırlamaların bulunduğu kusursuz geometrik şekillerin kullanıldığı, beyaz renginin ön planda tutulduğu yapılar tasarlanmaya başlamıştır. Mies ve Philip Johnson gibi öncü mimarların başlatmış olduğu sadelik ve yalınlık gibi kavramlar, Luis Barragan, Tadao Ando, John Pawson gibi isimler ile tekrar yorumlanarak uygulanmaya başlamıştır (Irmak, 2002).

Modernizm kavramının konutlarda tercih edilmeye başlanmasını ise

“Herhangi bir derinliğin söz konusu olmadığı, ancak bir o kadar yoğun, karmaşık ve kalabalık objeler ile doldurulmuş “Amerikan Konut” tarzından uzaklaşarak duyularını ve bedenini dinlendirmeyi amaçlayan bir grup insan kendi tarafsız ve temiz dünya görüşüyle de uyum sağlayan minimal iç mekanlar yönelmiştir. Bu tercih Modernizm’e geri dönüş veya postkapitalist bir tepki olarak görülebilir.”

ifadeleri ile özetleyebiliriz (Islakoğlu, 2005).

Tadao Ando, günümüzdeki minimalist mimari yaklaşımına yön veren değerli mimarlardan biridir. Henüz genç yaşlarında iken Frank Lloyd Wright, Louis Kahn, Le Corbusier ve Mies gibi önemli isimlerin yapılarını inceleme fırsatı bulmuştur. Amerika ve Avrupa’ya yaptığı gezilerde incelediği yapılar ile kendini geliştirmiş, eğitmiş ve bu isimlerin yapılarından fazlaca etkilenmiştir.

Ando'nun kendisini 1980 ve 1990'lı yıllarda kabul ettirmiştir. Bu yıllar arasında yapmış olduğu minimalist yaklaşımlara sahip mekanlar ile ön plana çıkmıştır. Japon mimarlığı ve doğu kültürünün öncüsü haline gelmiştir. Minimalist yaklaşım her ne kadar Amerika ve Avrupa'da karşımıza çıkmış olsa da Doğu kültürü ile çok yakın özellikler barındırmaktadır. Doğu felsefesinin saflığa ve dinginliğe dayanan yalın düşünce tarzı, mistik, huzur veren, kalabalıktan uzak ve karmaşıklık barındırmayan özellikleri; Tadao tarafından titizlikle yeniden yorumlanarak tasarımlara yansıtılmıştır. Bu yorumlamalar sayesinde mekan, çok güçlü bir etki yaratmış ve Minimalizm kavramına damga vurmuştur.

Bu denli büyük etki yaratmasına rağmen Ando'nun yapıları bir kaç yapısı dışında küçük boyutludur. Tüm yapılarında beton, ahşap ve cam dışında malzeme kullanmamıştır. Yapılarında kullandığı betonu sürekli çıplak formu ile ön plana çıkarmıştır. Betonu, kare veya kareye benzer dikdörtgen bölümler halinde olan kalıp izleri ve delikleri açık halde bırakmıştır. Kullandığı ahşap malzemeleri doğal rengi ve dokusuyla kullanmış, camları ise mümkün olduğunca bölüntüsüz ve ince yüzeyler halinde uygulamıştır. Bu özellikleri sebebi ile Tadao Ando'nun tarzı, malzeme veya teknikler ile ortaya çıkan görsel zenginlik yerine, daha sade, saf veya arınmış tarzın bir araya getirilerek oluşturduğu ulaşılması zor tasviri arama yönünde ilerlemiştir (Tanyeli, 2000).

Vitra Seminer Evi Tadao Ando Tarafından tasarlanmış, 1989-93 yıllarında yapılmıştır. Yapı Almanya'da Weil-am-Rein'de inşa edilmiştir (Şekil 2. 13).

Şekil 2. 13 Vitra Seminer Evi cephe görünüşü, 1989-1993, URL-12

Yapının yapılmasının asıl amacı Vitra'nın konuklarını ağırlamaktır. Tasarım, düz bir alan içerisinde olmasına rağmen, mekânların bir kısmı yerin altında kalacak şekilde planlanmıştır. Bu şekilde yükseklik minimize edilmiştir. Proje üç adet ana ögeden oluşmaktadır.

Şekil 2. 14 Vitra Seminer Evi kuşbakışı görünüş, 1989-1993, URL-13

Çukur bir alanda yer alan kare şeklindeki avlunun duvarlarına paralel şekilde oluşturulan bir başka dikdörtgen hacim ile 60 derece açı ile avlu alanına dâhil olan bir diğer dikdörtgen form ve son olarak bu iki dikdörtgen formu birbirine bağlayan silindir şeklindeki hacim yapının öğelerini oluşturmaktadır.

“Mimari sadeliğin elde edilebilmesi için, hangi malzemenin kullanıldığı kadar malzemenin nasıl kullanıldığı da çok önemlidir. Büyük hacimli ve minimum birleşim çizgisi ile kullanılan ahşap veya mermer gibi malzemeler görsel bağlamda saflık edilmesine imkân sağlar. Minimalist olarak tanımlanabilecek mekânlarda ise kullanılan malzemelerin diğer öğeler ile ilişkisi, bir araya gelişinde mükemmeliyet mevcuttur ” (Irmak, 2002, s. 65).

Bahsi geçen mükemmeliyet durumu Vitra Seminer Evi’nde de görüldüğü üzere Tadao Ando’nun tüm yapılarının iç mekânında hissedilmektedir.

Şekil 2. 15 Vitra Seminer Evi iç mekan, 1989-1993, URL-14

Doğal ışık, minimalist mekân tasarımlarında önemli bir yere sahiptir. Tasarlanan mekânlarının ağılanmasında ışık ve gölge büyük rol oynar. Minimalist mekânlarda kullanılan malzemelerden yansıyan ışıklar ve gölgeler ile malzemelerin detayları saflığı ile ortaya çıkar.

Minimalist mimarlar sadece ışığın bu özelliklerini kullanarak, mekân içerisine herhangi bir ekleme veya çıkarma işlemi yapmadan aynı şaşırtıcılığa ulaşabilirler. Tadao Ando'da ışığın gücünü kullanan minimalist mimarlar arasındadır. Kullandığı brüt beton yüzeylerden yansıyan doğal ışık ve gölgeler ile yapılarında uyum, yalınlık ve netlik elde eder (İrmak, 2002). Işığı bu denli ön plana çıkardığı en önemli yapılarından biri Osaka bölgesindeki Işık Klisesi'dir (Şekil 2. 16).

Şekil 2. 16 Işık Klisesi iç mekan, 1989, URL-15

Ando'nun en önemli tasarımlarından biri olan bu yapı, 6,28 x 18,00 metre ölçülerinde brüt betondan inşa edilmiş bir hacme, 15 derecelik açı ile bütünleşen bir duvardan oluşmaktadır. Sade bir tasarıma sahip yapının, kesişimlerden doğan mekânları farklı fonksiyonlarda kullanımlara sahiptir. Küçük olan mekân giriş olarak, büyük olan alan ise dini amaçlar ile kullanılmaktadır. Mimari bağlamda irdelediğimizde, yalın ve sade geometrik hacimlerin oluşturulmasındaki ustalık dışında, ışığın ortaya koyduğu etki benzersizdir. Mekan içerisindeki haç şeklindeki açıklıktan içeriye doğru giren ışık, içerideki karanlık ambiyansı kırmaktadır. Bu zıtlık ile ortaya sade ancak o kadar da güçlü bir tasarım çıkmıştır. Kişi ile

ışık ilişkisinin bozulmaması adına iç mekanda herhangi bir detay tasarıma katılmamıştır. Bu durum sebebi ile iç mekan sade bir tasarıma sahiptir. Tadao Ando tasarımı ile ilgili;

“Objeler ve fazlalıklarla doldurulmuş bir dönemde en az bütçe ile ortaya ne denli zengin bir mekânın çıkarılabileceğini görmek istiyorum. Mekânın zemininde yapının iskeletinde kullanılan ahşabı kullanarak masrafları azaltmayı hedefledim. Pencereleleri de mümkün olan en az şekilde kullandım. Arka planda kalan koyu bölüme vuran ışık muhteşem görünüyor. Işıkla doğal unsurları sınırladım. Buradaki amacım, doğayı mümkün olan en fazla şekilde soyutlamak ve bunun yanında mimariyi temizlemek”

sözleri ile tasarımındaki minimalist yaklaşımlarını açıklamıştır (Tanyeli, 2000:50).

Mimarlığa olan sevgisi ve modern tarzı yeniden yorumlaması ile John Pawson da uluslararası camiada dikkat çekmiş önemli bir mimardır. Tasarımlarında kişisellikten çok ışık, malzeme ve mekân konuları üzerine yoğunlaşmıştır. 1996 yılında “Minimum” adlı kitabını yayımlamıştır. Bu kitabında mimariye bakışını tarihsel yönden irdeleyerek açıklamış ve kütle, strüktür, ışık kavramları arasındaki ilişkinin mimarlığa nasıl yansıdığını anlatmıştır. Bunun yanında törensellik kavramı ve düzenin mekan tasarımlarına etkisi üzerinde durmuş, bir yandan da iç-dış mekan uyumunu incelemiştir (Irmak, 2002). Aynı zamanda “boşluğun varlığı” kavramını ön planda tutarak sanat ile tasarımın bir araya gelerek oluşturduğu sade ve büyüleyici etkiyi vurgulamıştır. Işık, düzen, yineleme, detay ve strüktür gibi kavramlar Pawson’un tasarımlarını tariflemek amacı ile ortaya koyduğu kavramlardır (Pawson, 1996). Malzemenin dokusunu ve detaylarını ön plana çıkarmayı amaçlayan Pawson, yüzeylerin kavranmasına imkân sağlayan mekansal boşluk kavramını ile kendine bir tasarım anlayışı oluşturmuştur. Mekansal boşluğu sağlayabilmek için mekanın belirli bir elemenden geçirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Yapılan elemeler sonucunda mekânın olduğu gibi görünmesi sağlanmaktadır. Yapılan eleme işlemi sonucunda orta çıkan mekân, herhangi bir eksiklik ya da yarıda kalmışlık barındırmamaktadır. Buradaki amaç mekân içerisindeki fazlalıklardan arınarak mekân içerisinde daha az objeye yer vermek ve mekan içerisindeki duvarlardan yansıyan ışığın algılanabilirliğini artırarak yalın yüzeyler oluşturulmasını sağlamaktır (Irmak, 2002). New York’ta inşa edilen Calvin Klein yapısı Pawson’un en önemli tasarımlarındandır (Şekil 2. 17).

Şekil 2. 17 New York Calvin Klein iç mekan, 1993-1995, URL-16

Mağaza içerisine yerleştirilmiş ürünler, seçim şansı tanınmaksızın satılma çabası içerisinde olan reklam objeleri olmak yerine teşhir amacı içerisinde dirler. Calvin Klein yapısının dış cephesinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Sadece mevcuttaki pencereler, çerçevesiz cam panolar ile değiştirilmiştir. Pawson cephede herhangi bir değişikliğe gitmemesini, cephede yalınlık kavramının sağlanabilmesi için yapılmış bir gereklilik olarak görmüştür (Cerver, 1997). Minimalist mimarlardan bir diğeri ise Claudio Silvestrin'dir. Silvestrin'in tarafsız bir mekân oluşturma çabası tasarımlarının en değerli özelliği olarak görülmektedir. Tasarımlarında mümkemmeliyetçi bir tavır sergilemiş ve süslemeye yer vermeden doymuşluk hissi uyandıran mekânlar tasarlamıştır. Mimarın temel özelliklerini, nötr ve zamansız bir tasarım anlayışı oluşturmak, doğal ışığı bir tasarım ögesi olarak kullanmak ve mekânsal boşluk kavramını yaratmak olarak belirtebiliriz (Irmak, 2002). Basitlik ise Silvestrin'in en temel tasarım anlayışıdır ve tasarımda gelinmesi gereken en son noktayı görsel basitlik olarak nitelendirir. Herhangi bir kullanıcı, mekân içerisindeki bu görsel basitliği kavrayabiliyor ise tasarımı başarılı olarak nitelendirmektedir. İmzası, dönemi, kibri olmayan bir mimari üslup tercih eden mimar, tasarımlarında kendisinden herhangi bir izin veya izlerin bulunmamasını istemiştir (Irmak, 2002). Tasarımlarında doğal ahşabın kullanımına verdiği önemden bahsetmiş ve ahşabı doğal haliyle hiçbir işleminden geçmeden kullanmayı tercih ettiğini

belirtmiştir. Paris’te yapılan Giorgio Armani için yaptığı tasarım, Silvestrin’in mimari üslubuna örnek olarak gösterilebilir (Şekil 2. 18).

Şekil 2. 18 Paris Giorgio Armani, 2003, URL-17

1980 sonrası popülerite kazanması ile mağaza düzenlemelerinde kendini gösteren Minimalizm kavramı daha sonra konut yapılarında da kendini göstermeye başlamıştır.

2.3. Dünyada konut mimarisinde minimalizm kavramı

Minimalizm kavramının mimarlık alanında ortaya çıkışı 1920’li yıllarda gerçekleşmiştir. Popülerlik kazanması ise 1960 ve 1980 yıllarına kadar sürmüştür. Bu yıllarda tekrar gözden geçirilen kavram güncellik kazanmıştır. En popüler olduğu dönemlerde konut mimarisi de minimalizm kavramından etkilenmiştir. Modernizm kavramları da göz önünde bulundurularak sınırlamaların ve kısıtlamaların söz konusu olduğu, en temel geometrik hacimlerin kullanıldığı, beyaz renklerin ön planda tutulduğu minimalist konutlar artış göstermiştir. İleri yıllarda Mies Van Der Rohe ve Philip Johnson gibi mimarların başlatmış olduğu sade ve yalın dil Ando, Luis Barragan, John Pawson gibi mimarlar ile konut tasarımları ve iç mekanlarda kendini göstermeye devam etmiştir. 20. yüzyılın sonlarına doğru bazı insanlar, derinliğin bulunmadığı kalabalık ve sıkışık mekanlar içerisinde süregelen

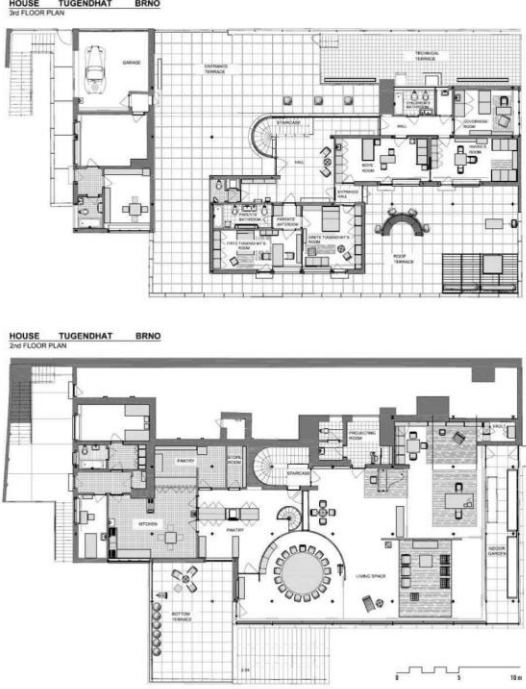
yaşamlarından, göz ve ruhunu dinlendirebilecekleri yalın ve sade minimalist mekanları tercih etmeye başlamıştır. İnsanların geçirmiş olduğu bu değişim süreci postkapitalist bir reaksiyon ya da Modernizm kavramına dönüş olarak nitelendirilebilir (Gür, 1999). 19. Yüzyıl öncesindeki en yaşantısını değerlendirdiğimizde, ev içerisinde bulunan objeler tamamen ihtiyaca göre tasarlanmış ve üretilmiştir. Ancak ilerleyen yıllarda endüstri devrimi ile birlikte ev içerisinde kullanılan objeler endüstri ürünlerine dönüşmüştür. Endüstri devrimi ile birlikte ortaya çıkan bu ürünler lüks bir hava yaratılması amacı ile kullanılmaya başlanmıştır. Objelerin kopya olması veya kullanışlı olması önemsenmeden tercih edilmeye başlamıştır. Zamanla bu objeler nesilden nesle aktarılmıştır. Ancak modernizm ile birlikte bu nesneler eskimeye başlamış, kullanılan malzemelerin azaltılması, sade formlar, yalınlık, yerel materyal kullanımı gibi modern üslubun temel özellikleri oluşmaya başlamıştır (Irmak, 2002). Modern hareket ile birlikte “işçi konutu” kavramı ortaya çıkmıştır. Bu kavramda işlevsellik ön plandadır. Pessac’ta Le Corbusier tarafından tasarlanan işçi konutu bu kavrama örnek olarak gösterilebilir. Yapı modernizm sınırları içerisinde, süsleme ve gereksiz olarak nitelendirilebilecek her türlü unsurdan arındırılmıştır. Yapının fiziksel özellikleri incelendiğinde pencerelerde herhangi bir çerçeve veya pervazın bulunmadığı görülür. Sade beyaz renk duvarlar, düz çatılar ve aksesuarların bulunmaması gibi özellikleri ile yoğun sadelik içeren ve indirgenmiş bir tasarımı savunmuş ancak başarılı olamamıştır (Irmak, 2002).

20. Yüzyılın ilk yarısında Le Corbusier’in ısrarla irdelediği diğer kavramlar ise “Serbest plan” ve “Serbest cephe” kavramlarıdır. Burada adı geçen serbestlik kelimesine özne yerine farklı anlamlar yüklemiştir. Nesnelerin içsel özelliklerini irdelediği bu kavramla aslında nesnenin geçmişine yönelik unsurlarını arındırmayı hedeflemiştir. Bunun yanında nesnelerin birbirleri ile olan ilişkilerini ayrıştırmayı da hedeflemekteydi. Yapının planının konstrüksiyon, cephe ve farklı katlar ile bağlılığını ortadan kaldırmayı planlamıştır. Ayrıca cepheyi plan ve konstrüksiyondan, konstrüksiyonu mekân çözümünden, pencereleri ise duvarlara olan bağımlılığından ayrıştırmak istemiştir (Bilgin, 2002). Le Corbusier’in üslubunun okunabildiği ilk örnek Domino Evi olarak gösterilebilir. Ancak Villa Savoye hem Le Corbusier’in hem de modern mimarlığın en ünlü yapısı olarak gösterilebilir. Villa Savoye Paris’te bulunmaktadır. Popüler olmayan bir bölgede yer almamaktadır ancak bu durum ününün önüne geçmemiştir. Corbusier’in yaptığı çeşitli alanlardaki çalışmaların bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Yapıda sadelik, basitlik ve Pürizm kavramının en önemli unsurlarından biri olan beyaz renk ön planda tutulmuş, heykelsi bir form kullanılmış, herhangi bir dekorasyon unsuru veya tarihi referansa yer verilmemiştir. Corbusier’in yapılarındaki

serbest ve açık mekân kurgusu Villa Savoye'de karşımıza çıkmaktadır. Planda tercih edilen serbestliğin bir yansıması olarak cephede uzun pencereler kullanılmıştır. Hem planda hem de cephede karşımıza çıkan yalınlık ilkesi böylece daha da güçlü hale getirilmiştir. Yalınlık yapının temel unsurunu oluştursa da kullanılan spiral merdivenler ve yapıda yer alan uzun rampalar bu durumu zedelemiştir. Corbusier “Yerden yükseltilmiş olan ev ‘kutu’ şeklindedir ve cephenin tamamında şerit şeklinde devam eden pencereler bulunmaktadır” ifadeleri ile yapısını tanımlamıştır.

Mies Van Der Rohe hem modernist hem de minimalist bir mimardır. ‘Cam ev’ konsepti ile tasarladığı yapılar minimalizm kavramına damga vurmuştur. Çelik taşıyıcı sistem ile oluşturduğu konsept, serbest ve akışkan alanların yaratılmasına imkan sağlamıştır. Corbusier aynı serbestliği beton iskelet ile sağlamıştır. Rohe, Tugendhat Villası’nı Barcelona Pavyonu ile aynı dönemde tasarlamıştır. İki katlı olarak tasarladığı yapının alt katında yaşama ve yemek mekânları bulunmaktadır. Üst katında ise yatak odaları bulunmaktadır. Klasik temalı olsa da ince çelik kolonlar ve camdan oluşan soyut tarzı yapıyı farklı kılmaktadır (Şekil 2. 19).

Form, malzeme ve iç mekan kurgusu Barcelona Pavyonu ile birbirine çok yakındır. Yapı doğa içerisinde bir alanda yapılmıştır. Doğa ile uyumu yapının formu ile vurgulanmıştır. Basit ve yalın tarzı, cephede devam eden cam yüzeylerden alınan doğal ışık ile yapı etkileyici bir hal almıştır. Her biri farklı plan organizasyonuna sahip bu üç kat, üzerinde bulunduğu eğimli araziye göre şekillenmektedir. Evin güneydoğu ve bahçeye bakan cepheleri tavandan döşemeye kadar cam ile kaplanmıştır. Ailenin tüm ihtiyaçlarının karşılanabilmesi amacıyla evin içinde iki çocuk odası ve bir bakıcı odası bulunmaktadır. Bu mekanlar evin ön kısmında bulunurken, arka kısımda ise ebeveyn odası ve banyosu bulunmakta ve bu alanlar terasa açılmaktadır. Mies, bu mekanlara ek olarak evde çalışan görevlilerin konaklaması için de ayrı bir bölüm tasarlamıştır.

Tugendhat Villası	Mies Van der Rohe	1928-1930
		
Cephe Detayı	Plan Detayı AÇIKLAMA Tugendhat villası Mies tarafından 1928-1930 yılları arasında Çek Cumhuriyetinde yapılmıştır. Cam ev konseptinde tasarlanan yapı minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.	
	İç Mekan Detayı	

Şekil 2. 19 Tugendhat Evi Detayları

Mies van der Rohe'nin diğer tasarımlarında olduğu gibi; insan, doğa ve mimari bütünlüğü Farnsworth Evi yapısında da mevcuttur. Mimarlık alanında, doğa ve insanın uzlaşması amacı ile yaptığı yapılarda bu üslubunu korumuş, insanları etkilemeyi hedeflemiştir. Yapıdaki

açıklıkların bu durumu mümkün kılmanın mantıksal yolu olduğunu savunmuştur. Ayrıca mekan ile doğa bütünlüğünün mekan kimliğinin ortadan kaldırılmadan mümkün olmayacağını belirtmiştir (Islakoğlu, 2006)(Şekil 2. 20).

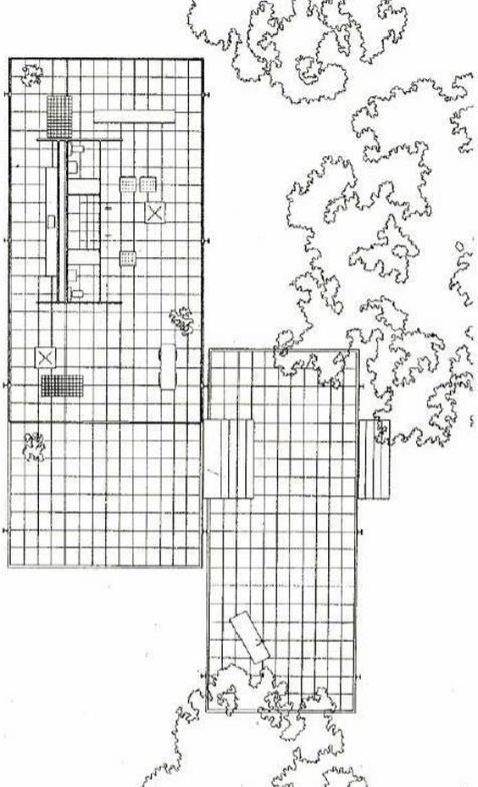
Yapı, net ölçüleri 23,4m * 8,8m olan dikdörtgen kütle ile 16,7m * 6,7m olan terastan oluşmaktadır (Blaser, 1992). 12 adet topağa saplanmış taşıyıcı özelliğe sahip dikme ve 3 adet yatay plaktan ibaret olan yapının zemini ve verandası toprağın üzerinde yüzer biçimde duran yatak plakları oluşturmaktadır. 8 adedi yüksek, 4 adedi engin olan bu dikmeler ile toprağa bağlanan zemin ve veranda plakları birbirlerine de bağlanmaktadır. Dikmeler ayrı duran ve döşeme ile tavan plakları arasında kalan dış bölüm ipek perdedir (Şekil 3. 4). Mutfak mobilyasına dönüştürülmüş banyo duvarları ve mobilyalar yapının ikincil unsurlarını oluşturmaktadır (Bilgin, 2002).

Yapı, 311 m² kullanım alanına sahiptir. Bu alanın 112 m²'sini açık teras alanı, 52 m²'sini yarı açık teras alanı ve geriye alan 147 m² alanını ise kapalı cam alan oluşturmaktadır (Islakoğlu, 2005).

Büyük tek bir alan içerisine yerleştirilmiş ancak farklı işlevler için yapılmış birbirinden farklı ölçü ve oranlara sahip alanlar ise günlük yaşamın geçtiği alanları oluşturmaktadır. Bu alanlar, ıslak hacimlerin bulunduğu alan, evin sınırlarını oluşturan dikdörtgen alan, yarı açık teras ve farklı kotta bulunan açık terastır. Eşit ölçülerde olmayan dikdörtgen alanlar, tek bir parçadan türememiş ve farklı oranlara sahiptirler (Islakoğlu, 2005).

Plan şeması irdelendiğinde minimal çözümler hemen görülmektedir. Yapı, Duvarların minimize edildiği cam yüzeyler ve ince taşıyıcıların bulunduğu kütleyle sahiptir. Ancak planda görülen minimal çözümler ile mekân kurgusunda çeşitlilik oluşturulmuştur (Islakoğlu, 2005). Yapıda kullanılan çelik yapı elemanları ile temel genişlikleri en aza indirilmiş ve yapının tamamlanma süresini kısaltmıştır.

Yatay düzlemlerin sadeliği ve taşıyıcı sistemde kullanılan I profil taşıyıcılar ile ortaya konan sadelik az sayıda eleman ile birlikte ön plana çıkarılmıştır. Az kullanılan yatay ve düşey düzlemdeki çizgisel elemanlar, malzeme ve renk çeşitliliği minimalliğin algılanmasını artırmıştır.

Farnsworth Evi	Mies Van der Rohe	1951
		Plan Detayı AÇIKLAMA Farnsworth Evi, Mies Van der Rohe tarafından tasarlanmış ve 1951 yılında tamamlanmıştır. Cam ev konseptinde tasarlanan yapı minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.
Cephe Detayı İç Mekan Detayı		

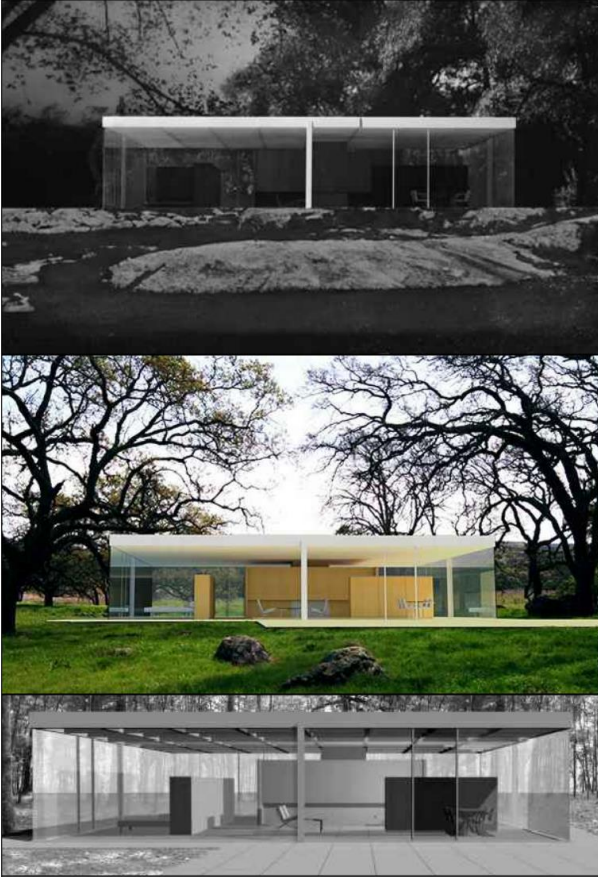
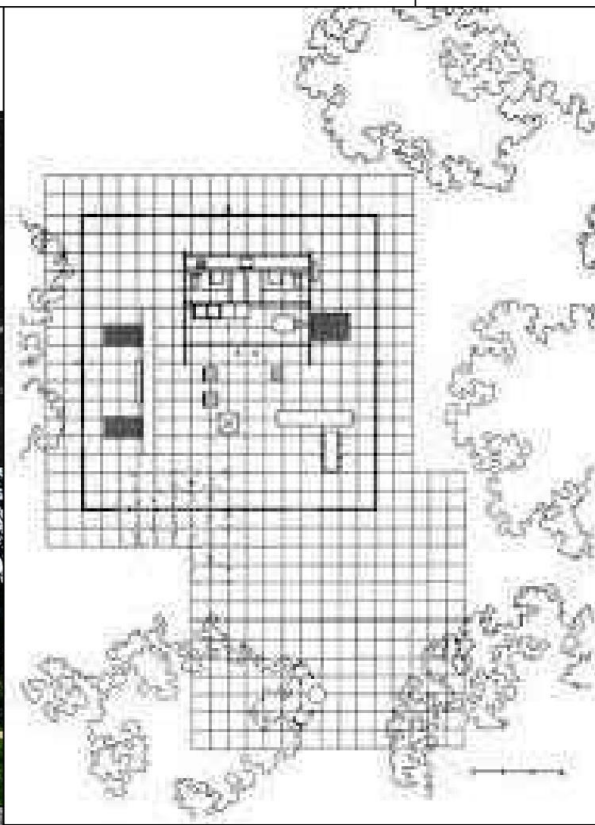
Şekil 2. 20 Farnsworth Evi Detayları

‘Dört Kolonlu Cam Ev’ olarak da bilinen 50x50 evi, Rohe’nin 1950-51 yıllarında tasarlamış olduğu cam ve metalin yoğun olarak kullanıldığı bir diğer yapısıdır. Yapı doğa

içerisinde konumlandırılmıştır. Çelik bir iskelete sahip olan yapı, dört adet kolonla oluşturulan tek katlı kare bir hacimden oluşmaktadır. Yapının tüm cepheleri şeffaf cam ile kaplıdır. Bu durum sayesinde içerisinde bulunduğu doğayı yansıtarak şeffaf bir mahremiyet kazanmaktadır (Blaser, 1992).

Beyaz renkli çatı düzlemi, 15,2 m kenar uzunluğuna sahip kare yapıdaki tek yatay elemandır. Su basman yüksekliği verilmeden yapılan döşeme, dış cepheden bakıldığında farkedilmeyen bir nesne haline gelmiştir. Kare formun her bir kenarına yerleştirilmiş dört adet çelik kolon ve plan içerisindeki bölücü unsurların üzerine yerleştirilen grid giriş sistemi ile çatı düzlemi taşınmıştır. Çelik taşıyıcılar yapının tam köşelerine yerleştirilmemiş kenar alanların orta noktalarında konumlandırılmıştır. Böylelikle şeffaflık vurgulanmış ve cam yüzeylerin yalınlık etkisi güçlendirilmiştir.

Yapının merkezine yerleştirilen ahşap duvarlar ile hem yaşama ve yatma alanları birbirinden ayrılmış hem de bu duvarlar arasına ıslak mekânlar yerleştirilmiştir. Duvarların diğer yüzünde ise mutfak tezgâhı yerleştirilmiştir. Islak mekânların kullanımına yönelik doluluk planlaması cephenin yalın ve şeffaf üslubunu etkilemeden çözümlenmiştir. Yapının bu özellikleri Fansworth Evi ile yakınlık göstermektedir. Rohe'nin mimari üslubunu taşıyan minimal yapıda, özgür duran duvarlar, akışkan ve açık alanlar, basit strüktür ve en aza indirgenen malzeme detayı ile yapı ele alınmıştır. Bu özellikleri ile yapı olgun bir minimalist yaklaşım sergilemektedir (Şekil 2. 21).

50x50 Evi	Mies Van der Rohe	1951
		
Cephe Detayı	Plan Detayı AÇIKLAMA 50x50 Evi Mies tarafından 1951 yılında tasarlanmıştır. Cam ev konseptinde tasarlanan yapı minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.	

Şekil 2. 21 50x50 Evi Detayları

Yalın, saydam ve modüler mimari anlayışına uygun Robert McCormick için tasarladığı ev Mies'in bir diğer minimalist yaklaşımlı konut yapısıdır. Diğer örneklerde olduğu gibi Temel geometriler ile tasarlanmış, beyazın yoğun kullanıldığı ve mümkün olduğunca şeffaf ve açık plan çözümlerinin uygulandığı yapı minimalist yaklaşımlara sahiptir (Şekik 2. 22).

McCormick Evi	Mies Van der Rohe	1952
  Cephe Detayı İç Mekan Detayı	 Plan Detayı AÇIKLAMA McCormick Evi Mies tarafından 1951 yılında tasarlanmıştır. Cam ev konseptinde tasarlanan yapı minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.	

Şekil 2. 22 McCormick Evi Detayları

Yakın zaman minimalist mimarlardan olan Japon mimar Tadao Ando, Uzakdoğu ve Japon kültürü ile yetişmiştir. Ancak daha sonrasında Batılı Modernist mimarlardan ve Modernizm kavramından etkilenmiştir. Oluşturduğu batı ve doğu sentezini tasarımlarında

kullanmıştır. Betonun sıvasız çıplak haliyle kullanan Ando, Corbusier gibi betonu kendine araç olarak seçmiştir.

Azuma Evi Ando'ya ilk mimarlık ödülünü 1979 yılında kazandırmıştır. Yapı içe dönük bir plan çözümüne sahiptir. Geometrik bir formda çözümlenmiş yalın beton bir yapıdır. Yapı küçük bir arsada tasarlanmış avlulu bir sistem oluşturulmuştur. Avlu planı üç eşit parçaya bölmüştür. Yüksek ve sağır duvarlar ile şehrin karmaşasından korunan iç mekânlar orta alandaki avluya bakmaktadır (Çevik, 1999).

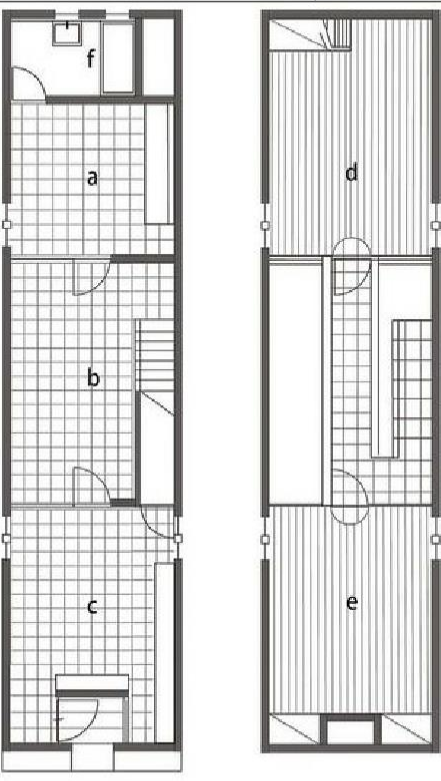
Dışa kapalı iç mekânların içe dönük bir avluya açılması Ando'nun konut kavramını yansıtmaktadır. Ando zihinsel huzur ve sükûnetin, bir evin taşıdığı en büyük niteliği olduğuna olan inancını sürekli dile getirmektedir. Tadao Ando'ya göre ev kavramı, kullanıcının kendisini geliştirmesine imkân sağlayan ve bunun mümkün kılınması adına dışarıdan yalıtarak bu imkânı sağlayan bir yerdir. Kentsel kargaşadan kurtulmak, korunmak ve kişisel evrimini sağlayan bir mekân elde edebilmek için kalın beton duvarlar kullanmaktadır. Dışa kapalı olmasına rağmen yapının formunun sebep olduğu ışık-gölge oyunlarındaki çelişki dramatik bir niteliğe neden olmaktadır. Büyük cam yüzeylerin, pürüzsüz çelik çerçevelerin ve beton duvarların oluşturduğu alanın içerisine giren ışık ile ortaya farklı mekânsal bir etki çıkmaktadır (Çevik, 1999).

Azuma Evi, 57,3 m²'lik bir arsa üzerinde yer almaktadır. Toplamda 64,7 m² alana sahip olan yapı üç eşit alana bölünmüştür. Orta alan avlu olarak tasarlanmıştır. Yapı toplamda iki kat ve bir avludan oluşmaktadır. İki katlı olarak düzenlenen ev planında üst katlar arası bağlantı avlunun ortasında bulunan köprü ile sağlanmıştır.

Zemin katta, mutfak ve oturma odasını avlu alanı birbirinden ayırmaktadır. Üst kat ile olan bağlantı avluda bulunan bir merdiven ile sağlanmaktadır. Ortada bulunan üstü açık avlu ise bu bölümün tek ışık kaynağını oluşturmaktadır (Timuremre, 2004).Evin günlük yaşam merkezini avlu oluşturmaktadır. Her odaya bu avlu içerisinden geçilerek ulaşılmaktadır. Bunun yanında avlu her odaya mahremiyet imkanı da sağlamaktadır. Zemin katta avlunun bir yanında oturma odası bulunurken diğer yanında ise mutfak, dinlenme odası ve banyo bulunmaktadır. Üst kata baktığımızda ise avlu çocuk odası ile ebeveyn yatak odasını birbirinden ayırmaktadır (Timuremre, 2004). Ando'ya göre küçük bir evren olarak tanımlanan Azuma Evi, kentin hızından uzaklaşarak dışarıya kapalı bir mekan anlayışına sahiptir. Planın ortasına yerleştirilen avlu ile insan-doğa ilişkisi ön planda tutulmuş ve hava sirkülasyonuna imkan

sağlaması ile insanın doğayı her hava koşulunda hissetmesini amaçlamıştır (Ando, Kawamukai ve Zardini, 1990). Azuma evi, Osaka’da Sumiyoshi mahallesinde savaştan sonra ayakta kalan üç adet ahşap sıra evin arasında bulunmaktadır. İç mekanların cephelerine yerleştirilen bu geniş cam yüzeyler ve orta alanda bulunan avlu sayesinde doğanın iç mekan ile temas etmesi sağlanmıştır(Ando, Kawamukai ve Zardini, 1990). Yapının tamamında tercih edilen brüt beton ve cam bölümleri çevreleyen pürüzsüz yüzeye sahip paslanmaz çelik gibi malzemeler ile yapının doğallığı ve minimal yaklaşımı ön plana çıkarılmıştır (Timuremre, 2004)(Şekil 2. 23).

Azuma Evi	Tadao Ando	1976
		
Cephe Detayı İç Mekan Detayı	Plan Detayı AÇIKLAMA Azuma Evi Tadao Ando tarafından 1976 yılında yapılmıştır. Minimalist tavra sahip bir mimar tarafından tasarlanan yapı minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.	

Şekil 2. 23 Azuma Evi Detayları

Çalışmanın sonraki bölümünde detaylı olarak irdelenen, 1980 yılı sonrasında yapılan örneklerden Tadao Ando tasarımı olan Koshino ve Kidosaki Evleri, minimal konut yapılarına örnek olarak gösterilebilecek başka yapılardır.

Mimar Tina Engelen ve Ian Moore, özellikle 1995 yılında tamamladıkları Price/ O'Reilly Evi ile tasarımlarında minimalizm akım etkilerini ön plana çıkarmışlardır. Mekân, ışık ve havalandırma unsurlarını yaşanılan çevredeki en önemli üç şey olduğunu düşünen mimarlar, yapılarında minimalizm ile birlikte modernizmden de faydalandıklarını da belirtirler.

Araştırılan bir diğer örnek, 'Duvarları Olmayan Ev' Mimar Shigeru Ban tarafından 1997 yılında Japonya'da tasarlanmıştır. Deneysel projelerin yer aldığı "Case Study Houses" çalışmasının içinde yer almaktadır.

Minimalizm kavramını tasarımlarında ön planda tutan iki minimalist mimar John Pawson ve Cladio Silvestrin'in Neuendorf Evi konut mimarisinde minimalizm etkisini gösteren değerli bir yapıdır. Silvestrin ve Pawson'ı modern mimaride sadeleştirme, azaltma ve minimalizm gibi ortak kavramlar tanımlanmaktadır. Diğer öncü mimarların konut örneklerinde gördüğümüz gibi bu yapıda da doğanın etkisini ön plana çıkarma, ışık ve boşluğu en fazla şekilde kullanma gibi özellikler bulunmaktadır.

Alberto Campo Baeza tarafından tasarlanan De Blas Evi minimalist konut özellikleri taşımaktadır. Sadece yapıdan beklentilerini karşılamak için çözümler üretmiş olan mimar "Az çoktur" ilkesini takip ettiğini belirtmiştir.

Kısaca bahsedilen, bu on adet örnek çalışmanın bir sonraki bölümünde detaylı olarak incelenmiştir.

3. SEÇİLEN MINİMAL KONUT YAPILARININ İNCELENMESİ

Minimalizm kavramı sanat, resim, moda, mimarlık gibi farklı disiplinlerde karşımıza çıkmaktadır. Ancak irdedeceğimiz alan mimarlıkta konut tasarımları ile sınırlandırılmıştır. Bu nedenle minimalist yaklaşımla tasarlanmış olan konut örnekleri incelenmiştir. Yapılan bu incelemeler ile minimalizm kavramının konutlar üzerindeki etkisini örnekler ile açıklayıp günümüz minimal konutlarında daha yaşanılabilir ve daha verimli alanlar haline gelmesi

hedeflenmektedir. Bu bölümde 1980 yılından itibaren uygulaması tamamlanan on adet minimal konut yapısının belirlenen ölçütler ile değerlendirmesi yapılmış ve sonuçlar tablo ile ortaya konmuştur.

3.1. Koshino Evi – Tadao Ando

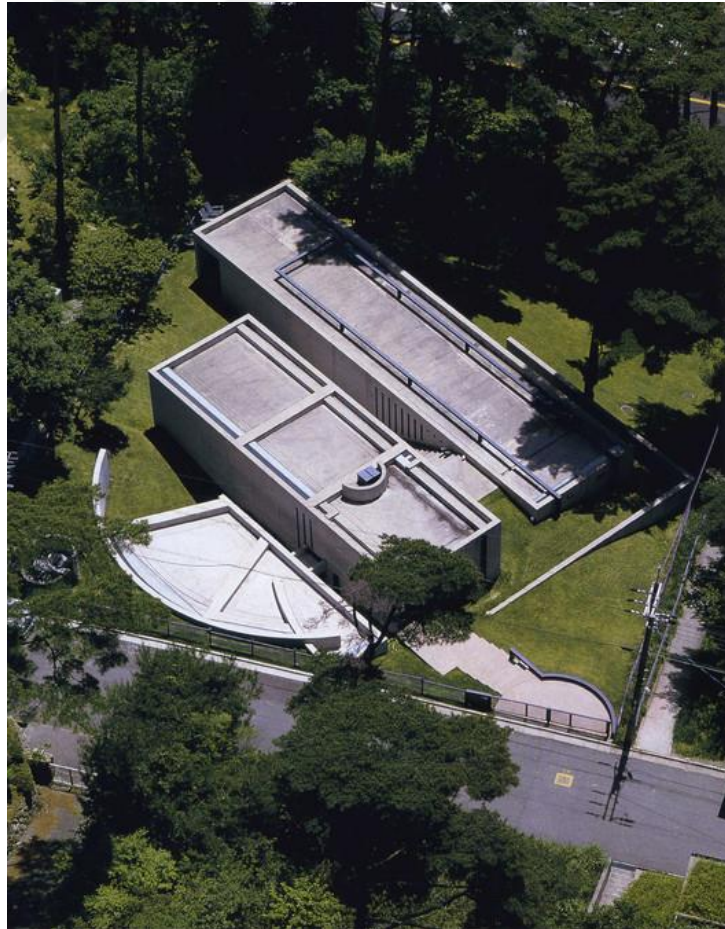
Mimar:Tadao Ando

Tarih: 1981-1984

Konum:Ashiya, Osaka, Japan

Strüktür: Betonarme

Toplam Alan: 242 m²

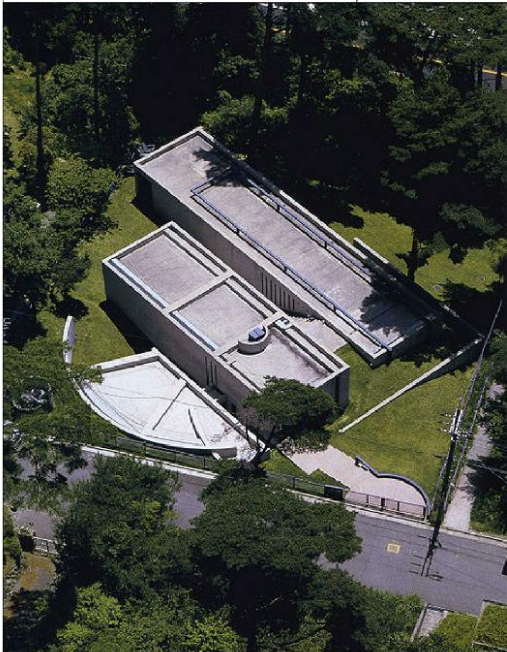
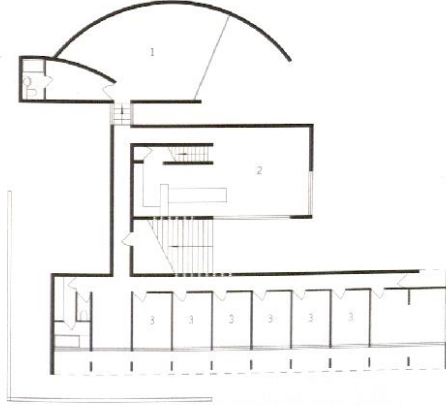
Şekil 3. 1 Koshino Evi, URL-23

Japonya'nın Ashiya kentinde inşa edilen Koshino Evi'nin yapımı 1981 yılında bittikten 3 yıl sonra yeni bir eklentiyle (atölye) 1984 yılında günümüzdeki halini almıştır (Şekil 3. 1). Ulusal bir park içerisinde arazi eğimine göre yerleştirilen konut yapısı, yatma ve yaşama alanlarını birbirinden ayıran iki dikdörtgen forma daha sonra atölye birimini ifade eden dairesel kütle arazi içerisinde gömülerek dahil edilmiştir. Koshino evi dışarıdan bakıldığında üç kütleli yapısıyla minimal bir tavır sergilemese de iç mekânda Ando'nun diğer yapılarında olduğu gibi ince ve yalın bir üsluba sahiptir.

Çay törenine bağlı gelenekleri barındıran Sukiya stilinin hala devam ettiği Kansui Bölgesi Ando'nun doğduğu yerdir. Bu nedenle çay törenlerinin yapıldığı küçük ve basit yapılar Tadao Ando'yu etkilemiştir. Süsten uzak, yalın bir üsluba sahip çay evleri estetik değerlere farklı bir bakış kazandırmıştır. Sukiya stilini benimseyen Ando, yapılarında çıplak betonu kullanarak aynı yalınlığı vurgulamıştır. Duvar ve tavan dışında döşemelerde bile kullandığı çıplak betonu mekânsal yalınlığa ulaşmak için kullandığını belirtmektedir. Duvarlarda herhangi bir süslemeye yer vermeden düz yapı öğeleri tercih etmiştir. Beton duvarların yalınlığının önüne geçecek herhangi bir süslemenin kullanılması durumunda, duvarın işlevinin ikinci plana atıldığını savunmuş ve bu tarz durumlarda duvarların işaret levhasına benzediğini ileri sürmüştür. Duvarın asıl anlamını bozmamak adına her zaman betonu çıplak olarak kullanmayı tercih etmiştir (Çevik, 1999)(Şekil 3. 2).

Bütünüyle baktığımızda birbirine paralel 2 beton blok ve bu blokların ortalarında tanımladıkları merdivenli avlu ilk bakışta göze çarpmaktadır. Bir kısmı arazinin eğiminden faydalanarak araziye gömülen bu bloklar, birbirlerinden ayrı gibi gözükseler de bahçedeki merdivenin altından tünel yardımıyla birleşmektedir (Çevik, 1999).

3.1.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi

Koshino Evi	Tadao Ando	1980-1984
		
Cephe Detayı	Plan Detayı	
	AÇIKLAMA Koshino Evi Tadao Ando tarafından 1980-1984 yılları arasında yapılmıştır. Minimalist tavra sahip bir mimar tarafından tasarlanan yapı minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.	
İç Mekan Detayı		

Şekil 3. 2 Koshino Evi Detayları

Daha uzun ve ince olan blok yatak odalarına ev sahipliği yaparken, diğer blok günlük faaliyetlere (oturma odası, mutfak) ayrılmıştır. Yapı içerisinde yaşayan insanların en çok vakit geçirecekleri alan olan oturma odası “duble mekan” olarak tasarlanırken, mutfak ve yatak

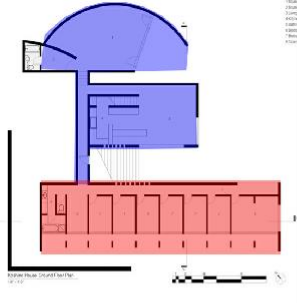
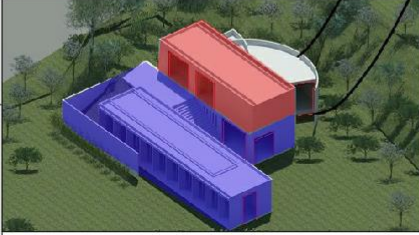
odaları “tek mekan”, dolaşım birimleri olan merdiven ve koridorlar ise “dar mekan” olarak ngrlmştr. Bu hiyerarşik düzene hem mekansal organizasyonda hem de bina içerisine doğal ışık alan açıklıklarda rastlamak mümkündür (şekil 3. 3).

şekil 3. 3 Koshino Evi İç Mekan, URL-23

Tadao Ando, arazi şartlarını-eğimi göz önünde bulundurarak tasarladığı bu beton bloklar için asla tek bir ağaç bile kesmemiş ve hali hazırda yerinde bulunan doğal varlıklara saygısını bir kere daha göstermiştir (Tablo 3. 1).

Tablo 3. 1 Koshino Evi mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut biçimi açısından özellikleri

Tadao Ando Koshino Evi		Yapının, banyolar ve kullanıcı yatak odaları dışındaki tüm mekanları geçirirken ve devamlı bir çözüme sahiptir. Bu nedenle açık plan özellik gösterdiği gözlemlenmiştir.
Mekan Kurgusu		
Tadao Ando Koshino Evi		Yapının cephesi çelik konstrüksiyonlar dışında şeffaf ve yerden tavana kadar devam eden cam yüzeylere sahiptir. Bu cam yüzeylerin geçiçliğini engelleyen herhangi bir durum söz konusu olmadığı görülmüş ve üstü açık koridorlara yer verilmiş, bu nedenle yapının dış mekan ile ilişkisinin vurgulandığı gözlemlenmiştir.
Doğa ilişkisi		
Tadao Ando Koshino Evi		Yapıda doğal malzemeler dışında herhangi bir renge ve dekora yer verilmediği gözlemlenmiştir.
Malzeme		
Tadao Ando Koshino Evi		Yapının çift hacimli tekil konut yapısı olduğu gözlemlenmiştir.
Konut Tipi		

3.2. Kidosaki Evi – Tadao Ando

Mimar: Tadao Ando

Tarih: 1984-1986

Konum: Tokyo, Japonya

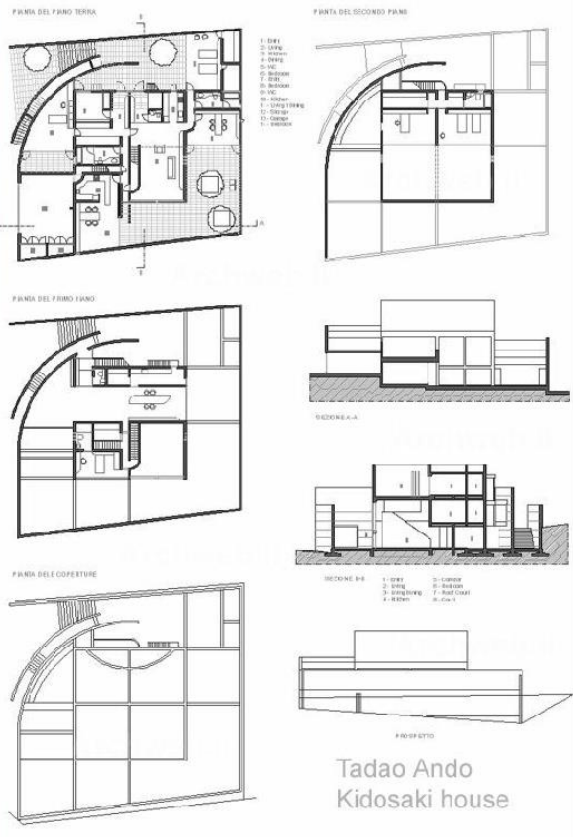
Strüktür: Betonarme

Toplam Alan: 556 m²

Ando yapıyı, genç bir çift ve çiftin ailesi için tasarlamıştır. Yapı, Tokyo’da sakin ve varlıklı bir semt olarak bilinen Setagata’da bulunmaktadır. Evin ana kütesini bir küp oluşturmaktadır. Yola bakan taraflarda arazinin sınırları duvar ile kapatılmıştır. Ana kütle ve bu duvarlar arasında kalan bölümler ise avlu olarak tasarlanmıştır (Ando, 2000)(Şekil 3. 4).

3.2.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi

Kidosaki Evi	Tadao Ando	1986
  Cephe Detayı	 Tadao Ando Kidosaki house	
 İç Mekan Detayı	Plan Detayı AÇIKLAMA Kidosaki Evi, Tadao Ando tarafından tasarlanmış ve 1986 yılında tamamlanmıştır. Yapı, minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.	

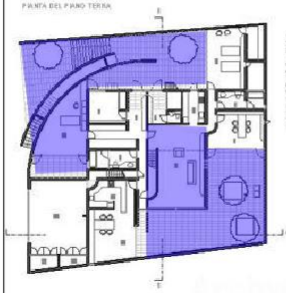
Şekil 3. 4 Kidosaki Evi Detayları

Azuma Evi örneğinde olduğu gibi Ando'nun bu yapısında da mekanlar caddeye değil sınır duvarla ana kütle arasında oluşturulan avluya bakmaktadır. Farklı aile birimlerine ev sahipliği yapan yapıda, kullanıcı yaşam alanları birbirinden farklı kotlarda çözümlenmiştir. Arazi sınırında kıvrımlı biçimde devam eden dış duvar aşağı ve yukarı ulaşımı sağlayan merdivenler ile sonlanmaktadır. Bu merdivenler ise farklı kotlarda yer alan iki girişe yönlendirmektedir.

Avluya bakan alanların cephelerinde mümkün olduğunca geniş cam panellere yer verilmiştir. Büyük cam paneller ile hem avlu ilişkisi güçlendirilmiş hem de doğal ışık daha güçlü bir şekilde yapının iç mekanlarına alınmıştır. Çıplak beton kullanımı ile yapıda doğal malzeme tercih edilmiş ve bu doğal yüzeylerde herhangi bir süsleme veya renk gibi detaylara yer verilmemiştir (Tablo 3. 2).

Tablo 3. 2 Kidosaki Evi mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut biçimi açısından özellikleri

Tadao Ando Kidosaki Evi		Yapının yaşam alanlarında konvensiyonel plan çözümleri tercih edilse de plana yerleştirilen üstü açık avlu sistemi ile, mekanlar arası ulaşım ve doğa ile iletişim imkanı sunan çok fonksiyonlu çözüm uygulanmıştır. Bu nedenle açık plan kurgusunun da kullanıldığı gözlemlenmiştir.
Mekan Kurgusu		
Tadao Ando Kidosaki Evi		Yapının cephesinde herhangi bir açıklık veya şeffaflık sunulmamış, sadece plana yerleştirilen üstü açık avlu ile dış mekan ilişkisi kurulmuştur.
Doğa ilişkisi		
Tadao Ando Kidosaki Evi		Yapıda doğal malzemeler dışında herhangi bir renge ve dekora yer verilmediği gözlemlenmiştir.
Malzeme		
Tadao Ando Kidosaki Evi		Yapının üç hacimli tekil konut yapısı olduğu gözlemlenmiştir.
Konut Tipi		

3.3. Neuendorf Evi – Claudio Silvestrin / John Pawson

Mimar: Claudio Silvestrin / John Pawson

Tarih: 1988-1991

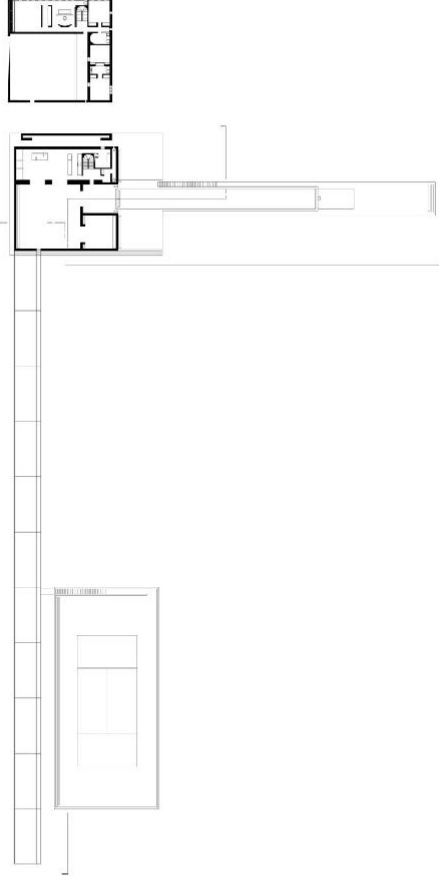
Konum:Majorca, İspanya

Strüktür: Betonarme

Toplam Alan: 600 m²

Proje, aile yaşamının etkilerini ve konut yapısının mobilya sergilenen bir konteynirdan daha fazla bir şey olduğunu göstermektedir. Mekanın anlayış ve algı sistemi, günümüz tüketim anlayışına bir alternatif sunmuştur (Cerver, 1991). Yapının strüktürel formu ve limitleri projenin minimalist dilinin bir göstergesidir. Yapının ruhsal özüne uymayan herhangi bir elemanın bulunmaması, ışık, serbestlik ve mekan çözümleri de bu tavra örnek teşkil etmektedir (Cerver, 2000).-Yapının formu ve doğal cephe kaplaması ile minimalist tavrı açıkça görülmektedir. Yalınlığının önüne geçecek herhangi bir detayın bulunmaması, ışık ve serbestlik kavramları da minimalizm kavramını pekiştirmektedir (Cerver, 2000). Doğa ile kurulan ilişki plana yansıtılmış, çevreyle uyum sağlanmış ve mevcut topoğrafya yapıya yansıtılmıştır.

3.3.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi

Neuendorf Evi	John Pawson / Cladio Silvestrin	1991
		
Cephe Detayı		
		
İç Mekan Detayı	Plan Detayı	
AÇIKLAMA		
Neuendorf Evi , John Pawson ve Cladio Silvestrin tarafından tasarlanmış ve 1991 yılında yapımı tamamlanmıştır. Yapı, barındırdığı tasarım özellikleri nedeni ile minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.		

Şekil 3. 5 Neuendorf Evi Detayları

Kurak ve kırmızı toprağa sahip topoğrafya nedeni ile yapının cephesi toprak ile aynı doku ve renge sahiptir (Şekil 3. 6). Kullanılan malzemelerin tamamı yerel malzemelerden

oluşmaktadır (Cerver, 2000). Cephenin yüzeyinde kullanılan doğa ile uyumlu malzeme ise pembe kum, kırmızı toprak ve çamurdan elde edilmiştir (şekil 3. 7).

şekil 3. 6 Neuendorf Evi cephe görünüşü, URL-36)

şekil 3. 7 Neuendorf Evi cephe malzemesi, URL-36

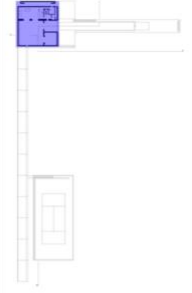
Binanın  n cephesinde bulunan ana giriş, sadece 83cm genişliğinde bir yarıkla, asimetrik olarak kırılmış, düz ve sürekli bir yüzeyle sahiptir. Eve arabayla ulaşım imkanı sağlanmamıştır. Bölgeye ulaşan yol gölgeli bir park alanına ulaşarak, buradan da 110m

uzunlukta bir rampa ile eve ulaşılmaktadır (Şekil 3. 8). Bu rampa, girişi tanımlayan uzun bir duvar ile eve bağlanmıştır (Cerver, 1991). Giriş sonrasında 12x12m ölçülerinde bir avlu ile karşılaşılmaktadır. Yapı bu avlu etrafında L biçiminde yerleştirilmiştir (Cerver, 2000). Yapının zemin katında, toplu yaşam alanları ve hizmet mekanları bulunmaktadır. Yapının ana hacminin diğer bir uzantısı olarak yüzme havuzu tasarlanmıştır. Havuz, giriş rampasına dik bir şekilde yerleştirilmiştir. Havuz, 40 metre uzunluğa ve 3.5 metre genişliğe sahiptir (Cerver, 1991).

Şekil 3. 8 Neuendorf Evi giriş, URL-36

Tablo 3. 3 Neuendorf Evi mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut biçimi açısından özellikleri

Claudio Silvestrin John Pawson Neuendorf Evi				Yapının, banyolar ve kullanıcı yatak odaları dışındaki tüm mekanları geçirirken ve devamlı bir çözüme sahiptir. Bu nedenle açık plan özellik gösterdiği gözlemlenmiştir.
Mekan Kurgusu				
Claudio Silvestrin John Pawson Neuendorf Evi				Yapının düz ve kırmızı toprak ile oluşturulan düz cephesi giriş bölümünü dış mekandan soyutlamaktadır. Ancak giriş alanı sonrasında yarı açık mekanlar ile oluşturulan alanlar ve üstü açık koridor ve avlular yer almaktadır.
Doğa ilişkisi				
Claudio Silvestrin John Pawson Neuendorf Evi				Yapıda doğal malzemeler dışında herhangi bir renge ve dekora yer verilmediği gözlemlenmiştir.
Malzeme				
Claudio Silvestrin John Pawson Neuendorf Evi				Yapının çift hacimli tekil konut yapısı olduğu gözlemlenmiştir.
Konut Tipi				

3.4. Barker – Mill Apartmanı – Claudio Silvestrin

Mimar: Claudio Silvestrin

Tarih: 1993

Konum: Londra, İngiltere

Strüktür: Betonarme

Toplam Alan: 250 m²

Şekil 3. 9 Barker-Mill Apartmanı salon, 1993, URL-32

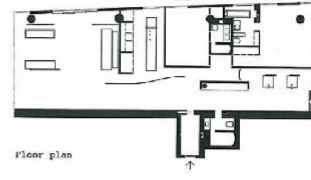
Claudio Silvestrin, sert bir minimal tarza sahiptir. Yapılarındaki bütünlük, detaylara verilen önem ve anlaşılabilirlik bu sert minimal tarzına yansımaktadır. Yalın ancak fazla olmayan, çağdaş ancak bir o kadar da zamansız, huzur ile dolu fakat dünyadan kopmamış, şık ancak gösterişli olmayan şeklinde tanımladığı tasarımlarında denge oluşturma kavramı merkez temayı oluşturmaktadır. Denge ile birlikte hacim, soyutlama, ışık, mekân algısı ve sessizlik unsurlarını da bir arada kullanmayı amaçlamaktadır (Bertoni, 1998).

Sürekli denge kurma çabası içerisinde olan Silvestrin, bu tarzı ile malzemeler veya düşey elemanlarda uyumu sağlamaktadır. Tasarımlarında zıtlığın önüne geçerek denge kavramının daha güçlü bir hal almasını mümkün kılmaktadır. Ancak bu denge kavramını aşırıya kaçmadan soyut olarak kullanmaktadır (Bertoni, 1998).

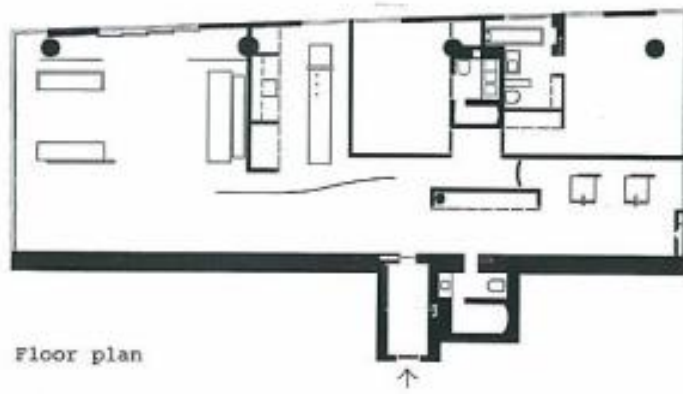
Toplamda 250 m² alana sahip olan daire apartmanın 4. katında yer almaktadır. Şehir ve nehir manzarasına sahip olan yapı kuzey, batı ve güney cephelerine sahiptir. Apartman 1980 yılı sonlarına doğru Norman Foster tarafından tasarlanmıştır (Şekil 3. 9). Silvestrin bu yapı

içerisinde yaptığı bölümler, malzeme detayları ve mobilya yerleşimleri ile minimalist bir sonuç elde etmiştir (Ertürk, 2011).

3.4.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi

Barker -Mill Evi	Claudio Silvestrin	1993
	 Floor plan	
 	Plan Detayı AÇIKLAMA Barker-Mill Evi Claudio Silvestrin tarafından 1993 yılında yapılmıştır. Minimalist tavra sahip bir mimar tarafından tasarlanan yapı minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.	
İç Mekan Detayı		

Şekil 3. 10 Barker Mill Evi detayları

Şekil 3. 11 Barker-Mill Apartmanı plan, 1993, (Gomez, 2003)

Dairenin planı Şekil 3.11’ de görülmektedir. Geniş koridor alanı yaratılarak, uzunlamasına bir hareket imkanı sunulmuştur. Organik bir forma sahip zeminden tavana kadar uzanan yarı saydam cam panel ile mufak ve yatak odası, oturma odası ve çalışma alanından ayrılmıştır. Bunun nedeni yatak odası ve mutfakta herhangi bir kapının bulunmamasıdır (Şekil 3. 12).

Şekil 3. 12 Barker-Mill Apartmanı yarı saydam cam panel, 1993, URL-32

Silvestrin, daire içerisindeki her alanın doğasını vurgulamıştır. Mekanlar içerisindeki fazlalıkları mekanlar içerisindeki ışık ve form ile yumuşatmıştır (Gomez, 2003). Mekanlar

kolon dışında her türlü engelden arındırılmıştır. Bunun sayesinde fiziksel ve görsel bağlamda genişleyen ve bütünleşen mekanlar ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Şekil 3. 13 Barker-Mill Apartmanı yarı saydam cam panel, 1993, URL-32

Dairedeki tüm mobilya ve aksesuarlar Silvestrin tarafından tasarlanmıştır. Tasarlanan objelerin geometrik formlarına da aynı hassasiyet gösterilmiştir. Silvestrin, mekân algısına engel olacak gürültü, gereksiz elemanlar gibi her türlü unsurun yok edildiği bir minimalizm anlayışına sahiptir. Bu nedenle daire içerisinde günlük eşyaların mekân içerisinde görünmemesi için duvar ve kolon alanlarına zeminden tavana kadar saklama alanları yerleştirilmiştir (Şekil 3.14).

Şekil 3. 14 Barker-Mill Apartmanı saklama bölmeleri, 1993, URL-32

Şekil 3. 15 Barker-Mill Apartmanı saklama bölmeleri, 1993, URL-32

Yapının nehir cephesinde yerden tavana kadar uzanan saydam camlar tercih edilmiştir (Şekil 3. 16). Cam yüzeyler herhangi bir kumaş veya farklı bir malzeme ile örtülmemiştir. Böylece dairenin dış mekan ile bütünleşmesi sağlanmış, nehrin görüntüsü ve yansımaları iç mekanda hissedilebilir bir hal almıştır (Gomez ve Torras, 2003).

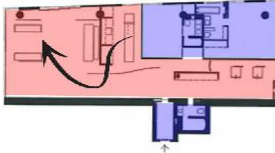
Şekil 3. 16 Barker-Mill Apartmanı nehir cephesi, 1993, URL-32

Dairenin güney ve batı cephelerinde de aynı şekilde yerden tavana kadar uzanan cam yüzeyler tercih edilse de, ışığın oluşturabileceği etkiyi azaltmak amacı ile yarı saydam paneller kullanılmıştır (Şekil 3. 17). Silvestrin dairenin yalın tarzını ön plana çıkarabilmek için, çevre ile uyumlu, çevrenin renklerinden oluşan renkleri tercih etmiştir (Bertoni, 1998).

Şekil 3. 17 Barker-Mill Apartmanı yarı saydam cephe, 1993, URL-32

Tablo 3. 4 Barker-Mill Apartmanı mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri

Claudio Silvestrin Barker-Mill Apartman		Yapının yatak odası alanlarında konvensiyonel plan çözümleri tercih edilse de geriye kalan yaşam alanında herhangi bir bölücü bir unsura yer verilmemiş yan saydam bir panel ile çok fonksiyonlu çözüm uygulanmıştır. Bu nedenle açık plan kurgusunun da kullanıldığı gözlemlenmiştir.
Mekan Kurgusu		
Claudio Silvestrin Barker-Mill Apartman		Yapının cephesinde zeminden tavana kadar yükselen cam paneller bırakılmış herhangi bir ışık kırıcı unsur kullanılmamıştır. Böylelikle doğal ışık ile mekanın bütünleşmesi sağlanmıştır.
Doğa ilişkisi		
Claudio Silvestrin Barker-Mill Apartman		Yapıda doğal malzemeler kullanıldığı ve beyaz renk boya tercih edildiği gözlemlenmiştir.
Malzeme		
Claudio Silvestrin Barker-Mill Apartman		Yapının tek hacimli çoklu konut yapısı olduğu gözlemlenmiştir.
Konut Tipi		

3.5. Price O'Reilly Evi – Tina Engelen / Ian Moore

Mimar: Tina Engelen / Ian Moore

Tarih: 1994-1995

Konum: Sidney, Avustralya

Strüktür: Betonarme

Şekil 3. 18 Price/O'Reilly Evi ön cephe, URL-24

Price / O'Reilly Evi, geleneksel düz çatılı iki yapı arasına inşa edilmiş, iki katlı olarak tasarlanmıştır. Yanındaki yapıların cephe oranlarına referans vermek amacı ile yapının ön cephesini yatay ve dikey iki eşit parçaya bölmüşlerdir. Ancak yapının arka cephesi ise geniş tek parça açıklıktan oluşması sebebi ile tam zıt bir davranış sergilemektedir (Şekil 3. 18).

3.5.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi

Price / O'Reilly Evi	Tina Engelen / Ian Moore	1996
		
Ön Cephe Detayı	Arka Cephe Detayı	
	AÇIKLAMA Price / O'Reilly Evi, Tina Engelen ve Ian Moore tarafından tasarlanmış ve 1996 yılında yapımı tamamlanmıştır. Yapı, barındırdığı tasarım özellikleri nedeni ile minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.	
İç Mekan Detayı		

Şekil 3. 19 Price O'Reilly Evi detayları

Cepheler arsasındaki zıt tavır planda da görülmektedir (Şekil 3. 20). Daha küçük olan mekânlar ön cephe tarafına yerleştirilirken; geniş açıklığa sahip arka cephede ise iki kat

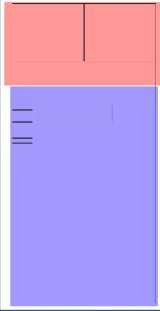
yüksekliğine denk yemek ve yaşam alanları yerleştirilmiştir. Büyük açıklığı kaplayan cam bölmeler katlanarak açılabilme özelliğine sahiptir. Böylelikle iç mekan bahçe alanına dâhil olabilmektedir. İkilinin havalandırma kavramına önem vermesi buradaki klimatizasyon imkânı ile ön plana çıkmaktadır. Yapı çelik strüktüre sahip olmasının yanında duvarların yapımında beton tercih edilmiştir. İç duvarlar da dış cephede olduğu gibi beyaz renge boyanmış, böylece yalınlık etkisi daha güçlü kılınmıştır (Cerver, 1997).

Şekil 3. 20 Price/O'Reilly Evi arka cephe, URL-24

Yapının planı incelendiğinde kapalı birimler sağır cephede yerleştirilirken, yaşama mekanı daha geniş bırakılmış ve bahçe ile ilişkilendirilmiştir. Açık plan kurgusuna sahip alan son derece basit bir plana sahiptir. Bitişik nizam plana sahip olan parseldeki yapı, sıkıcı apartman dairesi koridor ve oda düzeninden nasıl kurtulunabileceğini ve farklı minimalist tasarımlar yapılabileceğini göstermektedir.

Tablo 3. 5 Price O'Reilly Evi mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri

Tina Engelen Ian Moore Price O'Reilly Evi				Yapının, banyolar ve kullanıcı yatak odaları dışındaki tüm mekanları geçirirken ve devamlı bir çözüme sahiptir. Bu nedenle açık plan özellik gösterdiği gözlemlenmiştir.
Mekan Kurgusu				
Tina Engelen Ian Moore Price O'Reilly Evi				Yapının cephesi çelik konstrüksiyonlar dışında şeffaf ve yerden tavana kadar devam eden cam yüzeylere sahiptir. Bu cam yüzeylerin geçiçliğini engelleyen herhangi bir durum söz konusu olmadığı görülmüş, bu nedenle yapının dış mekan ile ilişkisinin vurgulandığı gözlemlenmiştir.
Doğa ilişkisi				
Tina Engelen Ian Moore Price O'Reilly Evi				Yapıda doğal malzemeler dışında herhangi bir renge ve dekora yer verilmediği gözlemlenmiştir.
Malzeme				
Tina Engelen Ian Moore Price O'Reilly Evi				Yapının çift hacimli tekil konut yapısı olduğu gözlemlenmiştir.
Konut Tipi				

3.6. Moerkerke Evi– John Pawson

Mimar: John Pawson

Tarih: 1996

Konum: Londra, İngiltere

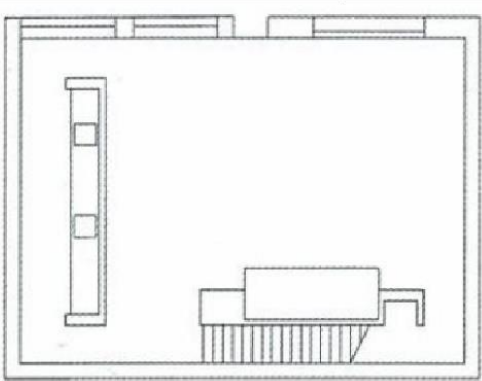
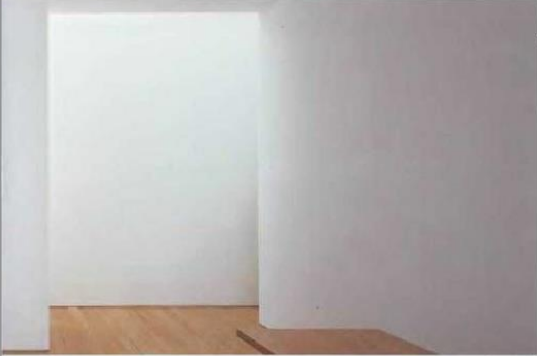
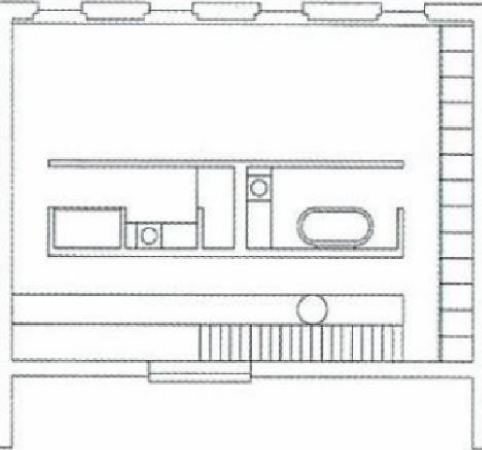
Strüktür: Betonarme, Çelik

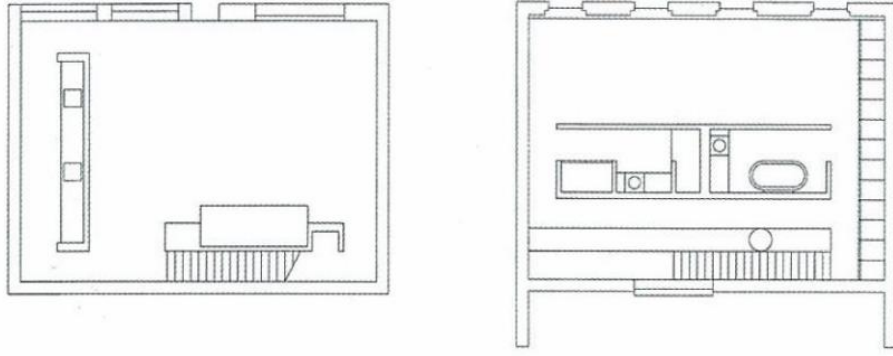
Şekil 3. 21 Moerkerke Evi detayı, (Gomez, 2003)

Pawson tasarımlarında dengeye çok fazla önem veren bir mimardır. Tasarımları Silvestrin ile kıyaslandığında daha yoğun soyutlamaya sahip olduğu görülmektedir. Pawson' un tasarımlarında zamanın durduğu belirtilmektedir. Deyan Sudjic Pawson'un tarzını, karşılamadan kaynaklanan yoğunluk hissiyatını kaldıran, gereksiz karmaşıklıktan ve uyumsuz oranlardan arınmış şeklinde tanımlamaktadır (Bertoni, 2002).

3.6.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi

Moerkerke Evi	John Pawson	1996
		
		
	Plan Detayı AÇIKLAMA Moerkerke Evi, John Pawson tarafından tasarlanmış ve 1996 yılında tamamlanmıştır. Yapı, minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.	
İç Mekan Detayı		

Şekil 3. 22 Moerkerke Evi detayları

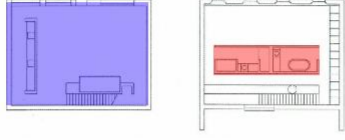
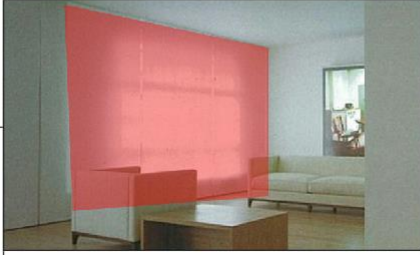
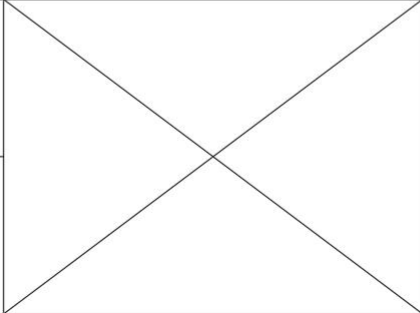

Şekil 3. 23 Moerkerke Evi plan detayı, (Gomez, 2003)

Yapı Viktorya döneminde yapılmış bir apartımandır. Ancak yapı Pawson tarafından 3 kişi için konuta çevrilmiştir. Konut içerisindeki kullanım alanları yapılan tasarım doğrultusunda değiştirilmiştir. Mutfak, Banyo ve merdiven gibi alanların yerleri değiştirilmiştir. Oturma alanı mutfak ile birleştirilip daha geniş ve gerekli durumlarda bölünebilen kurguya sahip bir alana dönüştürülmüştür (Şekil 3. 22). Yaptığı bu uygulama ile Pawson' un yapısında açık plan uygulamasını görürüz (Gomez, 2003). Konut içerisindeki evsel ihtiyaçlara çözüm olabilmesi adına yapıya iki adet ekleme yapılmıştır. Merdiveni barındıran baca duvarı ve paslanmaz çelikten üretilen aspiratörü de barından metal bölücü.

Ahşap bir masa, etrafında altı adet sandalye ve iki koltuk bu alandaki tek mobilyalardır. Üst kat incelendiğinde ise alt katta eklenen baca duvarı ile koridor oluşturulmuş koridor duvarı ile oluşan alan ile banyo alanlarının saklandığı alanlar oluşturulmuştur. Minimalizm kavramının ön planda tuttuğu doğal ışık unsuru da yapıda önemli rol oynamaktadır. Cephelerdeki açıklıklar mümkün olduğunca geniş cam paneller ile ışığın kesintisiz bir şekilde konut içerisine ulaşmasına imkan sağlayacak biçimde tasarlanmıştır. Bu yoğun doğal ışık ile ortaya çıkan aydınlık sayesinde yapı içerisinde soyut mekan hissiyatı ön planda tutulmuştur (Gomez, 2003).

Tablo 3. 6Moerkerke Evi mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri

John Pawson Moerkerke Evi		Yapının banyo ve tuvalet alanlarında konvansiyonel plan çözümleri tercih edilse de geriye kalan yaşam alanlarında herhangi bir bölücü unsura yer verilmemiş çok fonksiyonlu çözüm uygulanmıştır. Bu nedenle açık plan kurgusunun da kullanıldığı gözlemlenmiştir.
Mekan Kurgusu		
John Pawson Moerkerke Evi		Yapının cephesinde zeminden tavana kadar yükselen cam paneller bırakılmış herhangi bir ışık kırıcı unsur kullanılmamıştır. Böylelikle doğal ışık ile mekanın bütünleşmesi sağlanmıştır.
Doğa ilişkisi		
John Pawson Moerkerke Evi		Yapıda doğal malzemeler kullanıldığı ve beyaz renk boya tercih edildiği gözlemlenmiştir.
Malzeme		
John Pawson Moerkerke Evi		Yapının çift hacimli çoklu konut yapısı olduğu gözlemlenmiştir.
Konut Tipi		

3.7. Duvarları Olmayan Ev – Shigeru Ban

Mimar: Shigeru Ban

Tarih: 1997

Konum: Karuizawa, Japonya

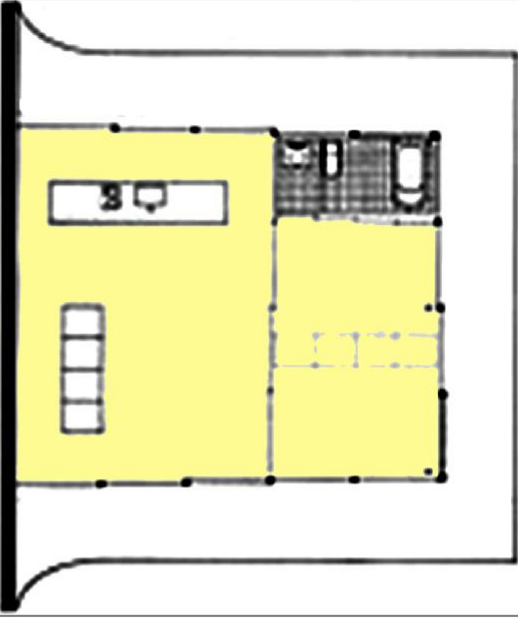
Strüktür: Betonarme, Çelik

Şekil 3. 24 Duvarları Olmayan Ev yan cephe, URL-26

Yay hareketi ile oluşturulan zemin düzlemi ve tavan düzlemini taşıyan üç adet direk, yapının elemanlarını oluşturmaktadır (Şekil 3. 25). Zemin ve tavan yapının düzlemlerini oluşturmaktadır. Yapının iç mekanında herhangi bir bölme bulunmamaktadır. Mahremiyet duygusu söz konusu olan banyo mekanında dahi herhangi bir duvar elemanı bulunmamaktadır. İç mekana sadece hareketli paneller yerleştirilmiş, mekânsal kurgu ve bölümlmelerin bu paneller yardımı ile kurgulanmasına imkan sağlanmıştır.

3.7.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi

Duvarları Olmayan Ev	Shigeru Ban	1997
		
Cephe Detayı	Plan Detayı	
	AÇIKLAMA Duvarları Olmayan Ev, Shigeru Ban tarafından tasarlanmış ve 1997 yılında yapımı tamamlanmıştır. Yapı, barındırdığı tasarım özellikleri nedeni ile minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.	
İç Mekan Detayı		

Şekil 3. 25 Duvarları Olmayan Ev Detayları

Neredeyse fark edilmeyecek şekilde minimize edilen strüktür ve tamamı şeffaf olan cepheler sayesinde yapı doğa ile bütünleşmiştir. Bunun yanında cephedeki cam yüzeylerin tamamı

hareket edebilir özellikte yapılmıştır. İstenilmesi durumunda cephedeki camların tamamı tek bir yerde toplanabilmektedir (Şekil 3. 26).

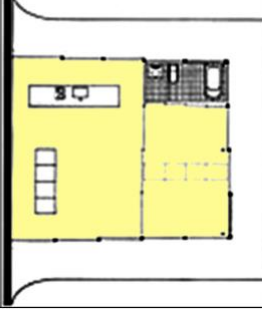

Şekil 3. 26 Duvarları Olmayan Ev iç mekan, URL-26

Cam ev örneklerinde gözlemlediğimiz açık plan kurgusunun dışında ıslak hacimlerin masif paneller ile ayrı bir alanda toplanması çözümü bu yapıda karşımıza çıkmamaktadır. Klozet, küvet ve bir adet çamaşır makinesinden oluşan banyo alanı sadece kullanılan zemin malzemesi değiştirilerek ana mekândan ayrılmıştır. Banyo alanı şeffaflığını korumuş ve bu özelliğini daha da vurgulamak amacı ile sağır cephe yerine tamamen cam olan cephede konumlandırılmıştır (Gomez ve Torras, 2003).

Konut içerisindeki gereksinimlerin minimuma indirgenmesi, minimum alanda çözümlenmesi, mekânsal bölümlenmelerin bulunmaması, şeffaflık gibi özellikleri ile yapı minimalliği birçok alanda hissettirmektedir. Yapının araziye gömülmüş cephesi dışında üç adet cam cephesi bulunmaktadır. Yan cepheler birbirilerinin simetriğidir. Bu cephelerde cam paneller hareket edebilir özellikte yapılmıştır. Ön cephede ise üç adet taşıyıcı direk, hareketli cam paneller ve bir miktar dışarı çıkan çatı düzlemi görülmektedir.

Tablo 3. 7 Duvarları Olmayan Ev mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri

Shigeru Ban Duvarları Olmayan Ev		Yapının tamamında mekanlar, geçirken ve devamlı bir çözüme sahiptir. Bu nedenle açık plan özellik gösterdiği gözlemlenmiştir.
Mekan Kurgusu		
Shigeru Ban Duvarları Olmayan Ev		Yapının cephesi çelik konstrüksiyonlar dışında şeffaf ve yerden tavana kadar devam eden cam yüzeylere sahiptir. Bu cam yüzeylerin geçirgenliğini engelleyen herhangi bir durum söz konusu olmadığı görülmüş, bu nedenle yapının dış mekan ile ilişkisinin vurgulandığı gözlemlenmiştir.
Doğa ilişkisi		
Shigeru Ban Duvarları Olmayan Ev		Yapıda doğal malzemeler dışında herhangi bir renge ve dekora yer verilmediği gözlemlenmiştir.
Malzeme		
Shigeru Ban Duvarları Olmayan Ev		Yapının tek katlı tekil konut yapısı olduğu gözlemlenmiştir.
Konut Tipi		

3.8. Pawson Evi – John Pawson

Mimar: John Pawson

Tarih: 1999

Konum: Londra, İngiltere

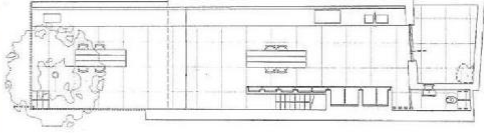
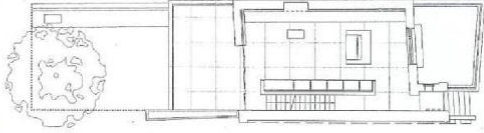
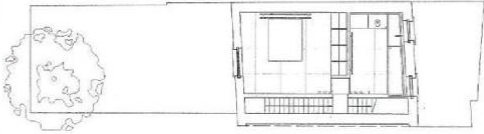
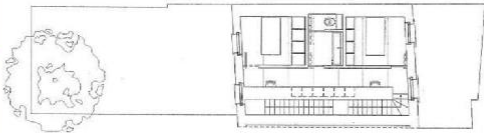
Strüktür: Betonarme, Çelik

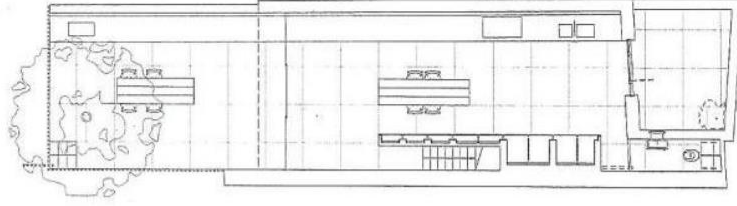
Şekil 3. 27 Pawson Evi iç mekan detayı, (www.johnpawson.com)

Pawson, diğer yapılarında olduğu gibi kendisi için tasarladığı bu yapıda da doğal ışık ve açık plan kavramlarını ön planda tutmuştur. Viktorya tarzına sahip olan yapı içerisinde 1994 yılında yapılmaya başlanan değişiklikler 1999 yılında son bulmuştur (Şekil 3. 28).

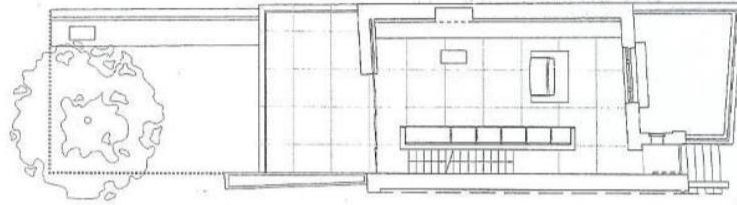
3.8.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi

Pawson Evi	John Pawson	1999
		
	Bodrum Kat	
		
	Birinci Kat	
		
	İkinci Kat	
		
	Üçüncü Kat	
		
İç Mekan Detayı	Plan Detayı	
	AÇIKLAMA	
		Pawson Evi, John Pawson tarafından tasarlanmış ve 1999 yılında tamamlanmıştır. Yapı, minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.

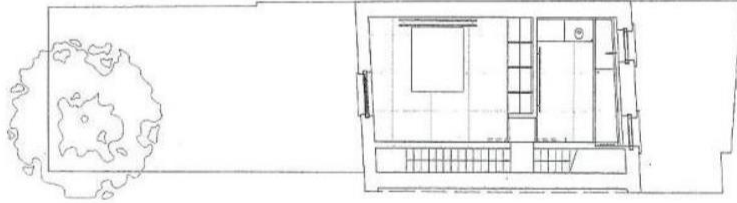
Şekil 3. 28 Pawson Evi detayı

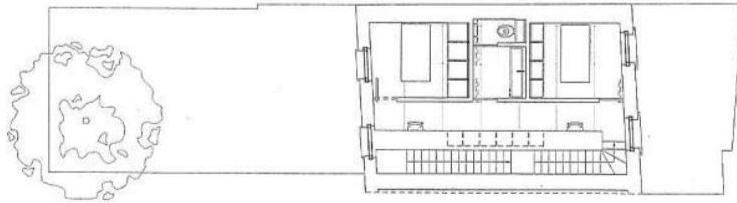
Bodrum Kat

Birinci Kat

İkinci Kat

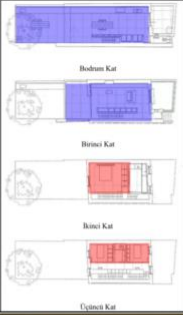

Üçüncü Kat

Şekil 3. 29 Pawson Evi plan detayları, (thedavidmccallum.blogspot.com)

Yapının cephesinde sadece bir adet kapı eklemesi yapılmış, bunun dışında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Cephedeki bu minimum müdahalenin aksine mevcut iç mekan planında fazlaca değişikliğe gidilmiştir. Planda yapılan bu değişiklikler ile mekandan maksimum serbestlik sağlamak amaçlanmıştır. Bunun yanında oluşturulan bu açık mekanlar ile doğal ışığın yapı içerisine engelsiz bir biçimde alınması da sağlanmıştır. Yapının planı dar ve uzun olduğundan bu durumu vurgulamak amacı ile üst katlara ulaşımı sağlayan merdivenin yapının duvarına uzunlamasına yerleştirmiştir. Böylece elde edilen alan ile yaşama alanları daha da geniş bir hacme sahip olmuştur. Mekanların doğrusal yerleşimi, ev boyunca uzanan mutfak tezgahı ve uzun taş bank ile daha da vurgulanmıştır (Pawson, 2000). Zemin katın üzerindeki katta, müdahale edilmeden önceki halinde iki resepsiyon bölümü olan alan tek bir yaşam alanına dönüştürülmüştür. İkinci katta banyo ve ebeveyn yatak odası bulunmaktadır. Son kat ise tamamen çocuklara ayrılmıştır. Bu kat iki çocuk odası ve bir adet banyodan oluşmaktadır (Pawson, 2000)(Şekil 3. 29).

Tablo 3. 8 Pawson Evimekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri

John Pawson Pawson Evi		Yapının yatak odaları, banyo ve tuvalet alanlarında konvensiyonel plan çözümleri tercih edilse de geriye kalan yaşam alanlarında herhangi bir bölücü unsura yer verilmemiş çok fonksiyonlu çözüm uygulanmıştır. Bu nedenle açık plan kurgusunun da kullanıldığı gözlemlenmiştir.
Mekan Kurgusu		
John Pawson Pawson Evi		Yapının cephesinde zeminden tavana kadar yükselen cam paneller bırakılmış herhangi bir ışık kırıcı unsur kullanılmamıştır. Böylelikle doğal ışık ile mekanın bütünleşmesi sağlanmıştır.
Doğa ilişkisi		
John Pawson Pawson Evi		Yapıda doğal malzemeler kullanıldığı ve beyaz renk boya tercih edildiği gözlemlenmiştir.
Malzeme		
John Pawson Pawson Evi		Yapının dört hacimli çoklu konut yapısı olduğu gözlemlenmiştir.
Konut Tipi		

3.9. De Blas Evi – Alberto Campo Baeza

Mimar: Alberto Campo Baeza

Tarih: 2000

Konum: Madrid, İspanya

Strüktür: Betonarme, Çelik

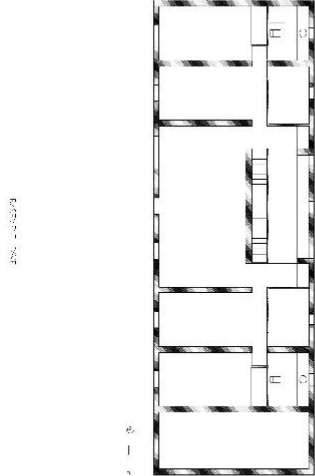
Toplam Alan: 243 m²

Şekil 3. 30 De Blas Evi platform görünüşü, URL-37

Mimar Campo Baeza , Minimalist üslubu ve “Az, çoktur.” yaklaşımını takip ederek, evin konseptini belirlemiştir. Bunun yanında, masif ve cam kutu şeklinde tanımladığı yapısı ile iki elemanın birleşimine ulaşmıştır (Şekil 3. 31). Bina, düz çatısı ile bir platform oluşturan dikdörtgen beton masif bir kutu ve bu platform üzerine yerleştirilen zarif ve hafif çelik strüktürden oluşan beyaz ve şeffaf dikdörtgen bir cam kutudan oluşmaktadır (Nergiz, 2005). Yapı dağ manzarasına sahip ve Madrid’in güneydoğusunda kuzeye bakan bir tepede yer almaktadır. Konutu, sonsuza dek yaşayabileceğim bir tasarım olarak nitelendiren Baeza dağ manzarasını ön planda tutmuştur. Mimar böylelikle minimalist konutlarda karşımıza çıkan doğa ile ilişki kurma kavramını ortaya koymuştur.

3.9.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi

De Blas Evi	Alberto Campo Baeza	2000
		
Cephe Detayı	Bodrum Plan Detayı	
	AÇIKLAMA De Blas Evi , Alberto Campo Baezatarafından tasarlanmış ve 2000 yılında yapımı tamamlanmıştır. Yapı, barındırdığı tasarım özellikleri nedeni ile minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.	
İç Mekan Detayı		

Şekil 3. 31 De Blas Evi Detayları

Yapının çatı ihtiyacı sadece düz bir beton kapama ile gerçekleştirilmiştir. Böylelikle mimar yapının sadeliğini masif ve cam ile ortaya koymuştur. Yapı, bir platforma yerleştirilen çelik strüktüre sahip şeffaf beyaz bir cam kutu olarak tanımlanmaktadır.

Şekil 3. 32 De Blas Evi iç mekan, URL-37

Yapının kotunda yer alan sınırlı görsele sahip mekanlar mahremiyet sağlamakta, platform üzerine yerleştirilen cam bölüm ise doğa ile bütünlüğü sağlamaktadır (Şekil 3. 32). Yapı topoğrafya ile uyumlu bir yerleşime sahiptir. Doğal malzeme kullanımı ve beyaz renk ile sadelik ön planda tutulmuş, eksik veya fazla herhangi bir unsur bulunmamaktadır (Nergiz, 2005).

Tablo 3. 9 De Blas Evi mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri

Alberto Campo Baeza De Blas Evi				Yapının, banyolar ve kullanıcı yatak odaları dışındaki tüm mekanları geçirken ve devamlı bir çözüme sahiptir. Bu nedenle açık plan özellik gösterdiği gözlemlenmiştir.
Mekan Kurgusu				
Alberto Campo Baeza De Blas Evi				Yapının cephesi çelik konstrüksiyonlar dışında şeffaf ve yerden tavana kadar devam eden cam yüzeylere sahiptir. Bu cam yüzeylerin geçiçliğini engelleyen herhangi bir durum söz konusu olmadığı görülmüş, bu nedenle yapının dış mekan ile ilişkisinin vurgulandığı gözlemlenmiştir.
Doğa ilişkisi				
Alberto Campo Baeza De Blas Evi				Yapıda doğal malzemeler dışında herhangi bir renge ve dekora yer verilmediği gözlemlenmiştir.
Malzeme				
Alberto Campo Baeza De Blas Evi				Yapının çift hacimli tekil konut yapısı olduğu gözlemlenmiştir.
Konut Tipi				

3.10. Kanye West Loft – Claudio Silvestrin

Mimar: Claudio Silvestrin

Tarih: 2007

Konum: New York, ABD

Strüktür: Betonarme

Toplam Alan: 200 m²

Şekil 3. 33 Kanye West Loft, 2007, URL-32

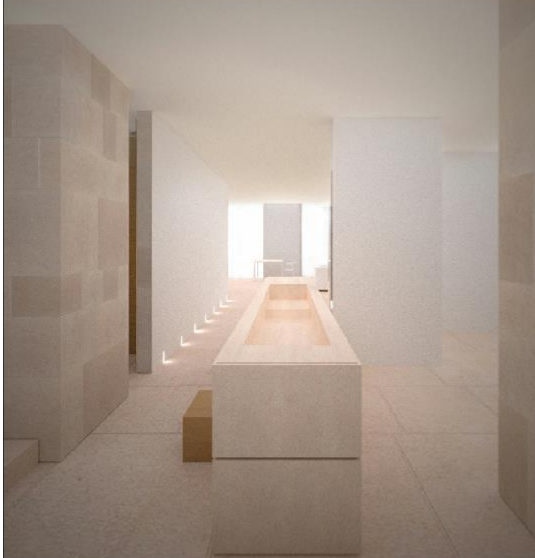
Kanye West adlı ünlü bir şarkıcıya tasarlanan daire 200 m² alana sahiptir (Şekil 3. 33). Şarkıcının daha rahat, huzurlu ve verimli bir alana sahip olması amaçlanmıştır. Görsel bir tarzdan çok daha fazla anlam ifade eden minimalizm kavramı Silvestrin'e göre, günümüzün gürültüsü ve düzensizliğine karşı çıkan bir tepkidir. Minimalizm temizlik, yalınlık, sadelik kavramlarının varlığı için bir arayıştır. Ayrıca minimalizm zamansız bir arayıştır. Özellikle

nl bir sanatçı için yorucu iŖ temposunun ardından bu tarz bir daire ihtiyaının gzetilemeyeceğini belirtmiŖtir (Ertürk, 2011).

Ŗekil 3. 34 Kanye West Loft, 2007, URL-32

3.10.1. Yapının mekan kurgusu, plan çözümü ve cephe açısından incelenmesi

Kanye West Evi	Claudio Silvestrin	2007
		
	Plan Detayı AÇIKLAMA Kanye West Evi Claudio Silvestrin tarafından 2007 yılında yapılmıştır. Minimalist tavra sahip bir mimar tarafından tasarlanan yapı minimal konutlara örnek olarak gösterilebilecek niteliktedir.	
İç Mekan Detayı		

Şekil 3. 35 Kanye West Evi detayları

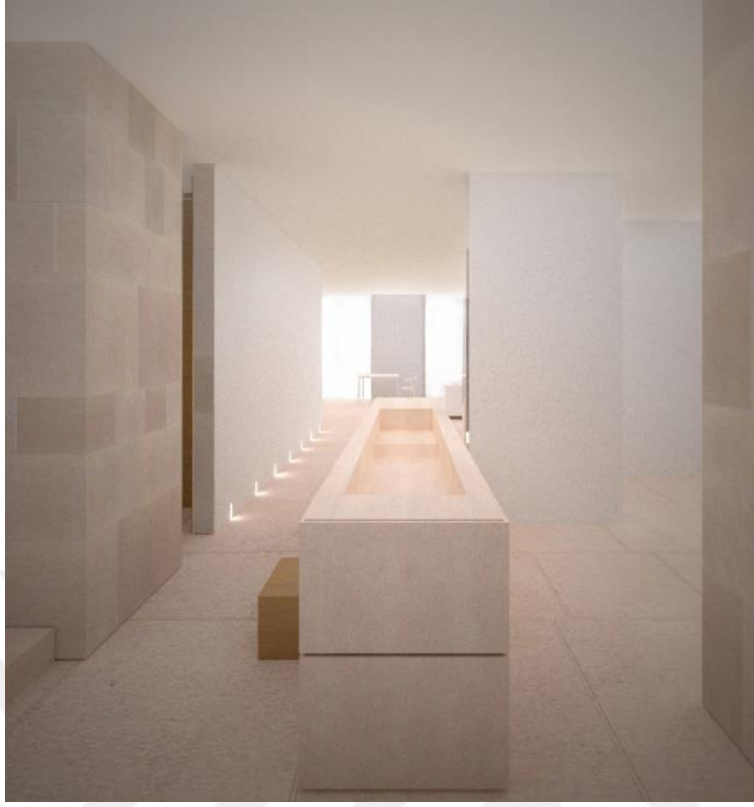
Şekil 3. 36 Kanye West Loft plan, 2007, URL-32

Gece ve gündüz mekanları sürekli olarak birbirini takip etmektedir. Daire, akışkan ve kesintisiz bir plan çözümüne sahiptir.Şekil 3.35’de görüleceği üzere yaşam alanı, yatak odası ve banyo bir arada tasarlanmıştır. Bu mekanlar arasında herhangi bir bölme bulunmamaktadır. Mutfak bölümü ise yaşam alanının içerisine yerleştirilmiş, ayrı bir oda olarak düzenlenmemiştir (Şekil 3. 36).

Şekil 3. 37 Kanye West Loft mutfak alanı, 2007, URL-32

Daire içeirindeki iki adet taş adanın her biri farklı kullanımlara sahiptir. Bu adalardan biri mutfak alalanındaki fonskyonlara hizmet verirken diğer ada ise lavabo ve küveti içerisinde barındırmaktadır (Şekil 3. 37). Ayrıca bu iki taş ada heykel tasarımcılığı açısından da özellikler barındırmaktadır (Silvestrin, www.claudiosilvestrin.com).

Şekil 3. 38 Kanye West Loft banyo alanı, 2007, URL-32

Dairede, mekanlar arasındaki açık mekan kurgusu ile doğal malzemeler birleştirilmiştir. Kullanılan bu doğal malzemeler ile zarif, sade ve yalın bir doku elde edilmiştir (Silvestrin, www.claudiosilvestrin.com),.

Sadece iki cephesi ile dış mekan ilişkisine sahip olan yapıda geniş açıklıklar tercih edilmiştir. Bunun yanında cephelerde kullanılan geniş açıklıklar sayesinde iç ile dış mekan arasındaki bağ kuvvetlendirilmiştir. Ancak bu açıklıklara saydam paneller yerleştirilmiştir. Böylece dış mekanla olan bu bağ istenilmesi durumunda azaltılabilmektedir(Silvestrin, www.claudiosilvestrin.com). Az malzeme ile yaratılan geniş açıklıklar ve düz beyaz renk kullanılması ile minimal hissiyat ön planda tutulmuştur (Şekil 3. 38).

Şekil 3. 39 Kanye West Loft yarı saydam panel, 2007, URL-32

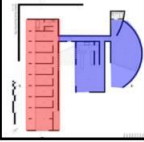
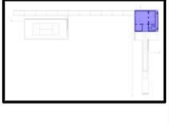
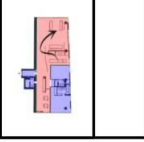
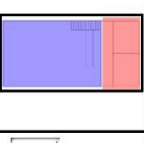
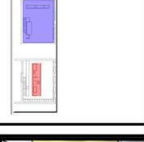
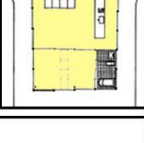
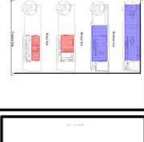
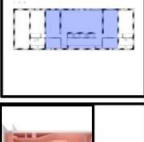
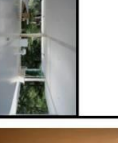
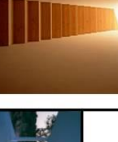
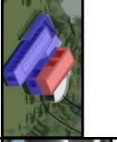
Tablo 3. 10 Kanye West Loft mekan kurgusu, dış mekan ilişkisi, malzeme ve konut biçimi açısından özellikleri

Claudio Silvestrin Kanye West Loft		Yapının tamamında açık plan çözümü uygulandığı gözlemlenmiştir.
Mekan Kurgusu		
Claudio Silvestrin Kanye West Loft		Yapının cephesinde geniş açıklıklı cam paneller bırakılmış yarı saydam ışık kırıcı unsurlara yer verilmiştir. Doğal ışık ile iletişim kesilmeden kullanıcının mahremiyeti sağlanmıştır. Böylelikle doğal ışık ile mekanın bütünleşmesi sağlanmıştır.
Dış mekan ilişkisi		
Claudio Silvestrin Kanye West Loft		Yapıda doğal malzemeler kullanıldığı ve beyaz renk boya tercih edildiği gözlemlenmiştir.
Malzeme		
Claudio Silvestrin Kanye West Loft		Yapının tek hacimli çoklu konut yapısı olduğu gözlemlenmiştir.
Konut biçimi		

4. SONUÇ

Modern yaşamda, sanatla hayatımıza girmiş pek çok kavram ve disiplin, kullanım alanının dışında kullanımlara ve yorumlara maruz kalmıştır. Minimalizm kavramı mimari alanda irdelendiğinde, uygulayan mimara, zamana ve yere göre aynı sanatta olduğu gibi farklı yorumlamalar ile karşı karşıya kalmıştır. Bunların tamamı minimal olarak nitelendirilse de yaklaşım şekilleri birbirlerinden farklıdır. Seçilen örneklerde yapılan analizlere bakıldığında bu durumu görebiliriz. Minimalist yaklaşımlara sahip, Minimalizm kavramının mimarlık alanında popülerite kazandığı 1980 yılı sonrasında yapılan on adet örnek tablolaştırılarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme bir adet tabloda toplanmıştır (Tablo 4.1). Çalışmada belirtildiği üzere örnekler biçimsel özellikleri bakımından değerlendirilmiştir.

Tablo 4. 1 Seçilen örneklerin Mekan kurgusu, doğa ilişkisi, malzeme ve konut tipi açısından özellikleri

	Tadao Ando Koshino Evi	Tadao Ando Kidoski Evi	Claudio Silvestrin John Pawson Neumdorf Evi	Claudio Silvestrin Barker-Mill Apartment	Tina Engelen Ian Moore Price O'Reilly Evi	John Pawson Moerketke Evi	Shigenru Ban Dirvanan Olmagan Ev	John Pawson Pawson Evi	Alberto Campo Baeza De Blas Evi	Claudio Silvestrin Kanye West L ofi
Mekan Kurgusu										
	Açık plan + Konversiyonel plan	Açık plan + Konversiyonel plan	Açık plan	Açık plan + Konversiyonel plan	Açık plan + Konversiyonel plan	Açık plan	Açık plan	Açık plan + Konversiyonel plan	Açık plan + Konversiyonel plan	Açık plan
Doğa ilişkisi										
	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var	Var
Malzeme										
	Brüt Beton	Brüt Beton	Doğal Malzeme Kırmızı Toprak	Düz beyaz renk Alışıp Beton	Düz beyaz renk Alışıp Beton	Düz beyaz renk Alışıp Beton	Düz beyaz renk Alışıp Beton	Düz beyaz renk Alışıp Beton	Düz beyaz renk Alışıp Beton	Düz beyaz renk Alışıp Beton Doğallık
Konut Tipi										
	Tekil Konut	Tekil Konut	Tekil Konut	Çoklu Konut	Tekil Konut	Tekil Konut	Tekil Konut	Tekil Konut	Tekil Konut	Çoklu Konut
Yapım Yılı	1984	1986	1991	1993	1995	1996	1997	1999	2000	2007

Yapıların değerledirebilmesi amacı ile belirlenen ölçütler tabloda belirtilmiştir ve ölçütlerin çıkış noktası çalışmanın yönteminde açıklanmıştır. Örneklerin çoğunluğu farklı hacimlere sahip tekil konut örnekleri olsa da, Barker-Mill ve Kanye West daireleri çoklu konut içerisinde bulunan konutlardır. Bu nedenle minimalist yaklaşımların örneklerinin çoğunluğu tekil konutlar üzerine yoğunlaşmış olsa da çoklu konut tiplerinde de karşımıza çıkmaktadır.

Seçilen örneklerde görüleceği üzere dış mekan ile ilişki fiziksel veya daha soyut bir şekilde sağlanmış olsa da tarihsel süreç farketmeksizin tüm örneklerde karşımıza çıkmaktadır. Tekil konutların tamamında farklı biçimlerde fiziksel teması sunulmuş olsa da çoklu konut örneklerinde yapının tamamı aynı mimar tarafından tasarlanmadığı için sadece müdahale edilen konut birimi içerisindeki iç mekan düzenlemeleri ile doğal ışığın yayılımı güçlendirilerek temas sağlanmıştır. Doğa ilişki, Neuendorf Evi'nde yarı açık alan ile sağlarken Kidosaki Evi yapı içerisine yerleştirilen üstü açık avlu ile sağlamaktadır veya Price O'Reilly Evi salona dahil edilebilen üstü açık alan ile sağlarken, Neuendorf Evi havuz ve yapının girişine uzanan yol ile sağlamaktadır. Görüleceği üzere Minimalizm için değerli bir kavram olan doğa ilişkisinin farklı tasvir edilmesine rağmen tüm örneklerde bir şekilde uygulanmış, yapılar farklı özelliklere sahip olsa da minimalizm kavramı ruhani bir yolla kendine yer etmiştir. Çoklu konut tiplerinde doğa ile sağlanamayan fiziksel temas, cephede yer alan geniş açıklıklar ve doğal ışık ile sağlanmaya çalışılmıştır. Her halükarda minimalizm kavramının iç huzur ve yalınlık gibi en temel unsurlarının doğadan bağımsız bir şekilde sağlanamayacağı görülmüştür.

Örneklerin mekan çözümleri incelendiğinde açık plan uygulaması dikkat çekmektedir. Açık plan kurgusunun Minimalizm kavramını güçlendiren bir unsur olduğu bu şekilde belirtilebilir. Moerkerke Evi, Kanye West Loft, Neuendorf Evi ve Duvarları Olmayan Ev tamamen açık plan kurgusu ile mekan kurgusunu oluşturmuş olmasına rağmen diğer yapılar açık plan dışında konvansiyonel plan kurgusunu da içerisinde barındırmaktadır. Ancak iki durumda da açık plan kurgusunun minimalizm için önemi görülmektedir. Açık plan kurgusu ile oluşabilecek mahremiyet gereksinimleri de her bir yapıda farklı bir şekilde ele alınmıştır. Duvarları Olmayan Ev'de karşımıza çıkan tamamen cam ile kaplı tamamen şeffaf olarak çözümlenen cephe aslında arazinin yakınlarında herhangi bir yapının bulunmaması sayesinde yapıdaki açık plan doğa ile mahremiyet kazanmıştır diyebiliriz. Ando'nun yapısında avlu ile

birbirlerinden ayrılan mekanlar ile bu mahremiyet sağlanmıştır. Kidosaki Evi ve Neuendorf Evi giriş cephelerinde benze bir üslub sergilemişlerdir. Barker-Mill evinde kapalı olarak düzenlenen ebeveyn yatak odası, Kanye West Loft, Duvarları Olmayan Ev ve Neuendorf Evi tasarımında ise tamamen açık bir şekilde çözümlenmiştir. Açık plan kurgusu ile ortaya çıkan akışkan ve birbirinin içerisine geçmiş olan alanların mekanların daha geniş algılanmasına sebebiyet verdiği söylenebilir.

Böylelikle minimalist tasarımın bir unsuru haline gelen açık plan kurgusu ile günümüzdeki seri üretim konutları içerisinde de daha geniş algılanabilen çok fonksiyonlu mekanlar yaratılabileceği düşünülmektedir. Oluşturulan bu yaşam alanları ile ortadan kalkan bölme duvarlar ile kazanılan mekan daha yaşanılabilir bir alan oluşturulmasına hem de konut içerisinde doğal ışığın daha geniş alanlara yayılmasına imkan sağlanacağı öngörülmektedir.

Belirlediğimiz konut örneklerinde seçilen malzemelerin tamamında duvar yüzeylerinde tablo, çerçeve veya dekorasyon ürünlerinin bulunmadığı görülmüştür. Böylelikle minimalizm akımının temel ilkerinden olan sadelik ve malzemenin dokusunu ön plana çıkarma unsurları sağlanmıştır. Ancak bu durum da her yapıda farklı bir şekilde dile getirilmiştir. Farnsworth evinde tamamen beyaz ile boyanan kütleler ve saydam camlar bu ilkeyi sağlarken, Ando'nun yapısında brüt çıplak beton ile malzeme ön plana çıkarılmıştır. Bunun dışında Neuendorf Evi'nde ise kırmızı toprak ile yapılan yapı bambaşka bir malzeme ile minimalizm kavramını ortaya koymuştur. Çoklu konut yapılarında ise beyaz duvarların bazı bölmelerine, günlük yaşamda kullanılan malzemelerin göz yorucu görselinden arınmak amacı ile saklama alanları doku bozulmadan yerleştirilmiştir. Günümüzde aile birimleri küçülmüş olsa da saklama alanlarının gerekliliği ve minimal dokunun bozulmaması adına yapılan bu işlemlerin her konut tipinde uygulanabilir bir unsur olduğu düşünülmektedir.

Soyut dışavurumculuk kavramına tepki olarak ortaya çıkan minimalizm kavramı; kişisel özelliklerden arınmış sanat anlayışını savunan, gereksiz elemanlardan kurtulmanın gerekliliğine inanan, yalınlık, soyutlama ve düzen gibi kavramları barındıran bir düşünce tarzına sahiptir. Ancak tarihsel süreç içerisinde çeşitli akımlar uygulanırken farklı yorumlar kazanmışlardır. Minimalizm kavramı da bu şekilde bir süreç geçirmesi nedeni ile farklı uygulamalar ve yorumlamalar barındırması normaldir.

Sonuç olarak, soyut dışavurumculuğa tepki olarak ortaya çıkan; kişisel özellikleri sanat yaparken bir kenara bırakmak gerektiğini savunan; sanatı gereksiz elemanlardan arındırmak gerektiğine inanan; yalınlık, düzen, soyutlama kavramlarını içeren minimalizm, bugün de bu özelliklerini korumaktadır. Ancak minimalizmi minimalizm yapan değişmez unsurlardan kopmamak önemli bir durumdur. Günümüz konut yapılarında minimal konut anlayışı sadece küçük konutlardan ibarettir. Bu ‘küçük konut’ olarak nitelendirilen günümüz yapılarının aslında minimalizm ile bir yakınlık göstermediği görülmektedir. Yanlış kullanılan kavramın nasıl kullanılması gerektiği, mimari anlamda nc sayılabilecek mimarların minimalist eserleri ile tespit edilmeye çalışılmıştır. Çünkü minimal konut örneklerde de görüleceği üzere sadece küçük yapılar veya mekanlar demek değildir. Minimalizmin, küçük bir konut yapısında karşımıza çıkabileceği gibi 250m² alana sahip bir yapıda da görülebileceği gösterilmeye çalışılmıştır. Biçimsel öğeler dışında minimalist yaklaşımların sadelik, yalınlık ve azla yetinme gibi kavramları da mevcuttur. Biçim ile farklılaşabilen minimalizm kavramı bu özellikleri ile sabit bir yaklaşım sergilemektedir. İncelenen rnekler ile ortaya konan minimalist unsurların çoklu konut veya tekil konutlarda, küçük veya büyük aile birimlerine uyarlanabileceği gösterilmeye çalışılmıştır. Böylece günümüzde yapılan seri üretim konutlar üzerinde uygulanabilir değişiklikler ortaya konarak, daha kaliteli yaşam alanlarının yapılmasına katkı sağlamaya çalışılmıştır.

KAYNAKLAR

- Ağaryılmaz, İ., (1974), *Mimarlıkta Renk ve Doku*, İDMMA Mimarlık Bölümü Yeterlilik Çalışması, İstanbul.
- Akbulak, D. (2019). *Günümüz tüketim toplumunda minimalizm ve mikro evler* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.
- Allen, S., & Stockholder, J. (1995). Painting and architecture: conditional abstractions. *Abstraction: The Journal of Philosophy and Art*.
- Alga, R. (2005). *Yaşam döngüsüne bağlı olarak konut tasarımı etkileyen faktörler* (Yayımlanmış doktora tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Ando, T., Kawamukai, M., & Zardini, M. (1990). *Tadao Ando. Architectural Monographs 14*. Academy Editions / St. Martin's Press, New York.
- Arnason, H. & Wheeler, D. (1986). *A history of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. Thames and Hudson, London.
- Asar, H. (2013). *Mimari mekân okumasında algısal deneyim analizinin bir yöntem yardımıyla irdelenmesi* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Babacan, İ. (1997). *MondrianPiet*. Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, YEM Yayınevi, İstanbul.
- Bertoni, F. (1998). *Minimalist architecture*. Birkhäuser Architecture, Italy.
- Bilgin, İ. (2002). *Serbest plan, serbest cephe, serbest ev*. <http://www.arkitera.com/v1/diyalog/ihsanbilgin/lecorbusier.html>. Erişim tarihi: 15.06.2021
- Bilgin, İ. (2002). *Farnsworth evi*. 16 Haziran 2006, <http://www.arkitera.com/v1/diyalog/ihsanbilgin/lecorbusier.html>. Erişim tarihi: 15.06.2021

- Bilgin, İ. (2002). *Neredeyse hiç!*.
<http://www.arkitera.com/v1/diyalog/ihsanbilgin/lecorbusier.html> Erişim tarihi:
15.06.2021
- Blake, P. (1996). *Philip Johnson (StudioPaperback)*. Birkhäuser Basel, Germany.
- Blaser, W. (1992). *Ludwig miesvan der rohe works and projects*. Gustavo Gili, Spain.
- Cerver, F. A. (1997). *The architecture of minimalism*. Hearst Books, New York.
- Conrads, U. (1991). *20. yüzyıl mimarisinde program ve manifestolar*. Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Çevik, A. (1999). *Peter Eisenman – Tadao Ando: Batı ve doğu kültürlerinde insan-mekan-doğa ilişkileri*. Mimarlar Odası İzmir Şubesi Yayınları, İzmir.
- Eroğlu, Ö. (1998). Minimal art (minimalizm). *Yapı Dergisi*, 199, 120–126.
- Desagis, M. (2006). *Konut Alanı-Yaşam Alanı İlişkisi Açısından Küçük Konutlar* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Dikeç, I. (2013). *Küçük Konutların İç Mekan Tasarımında İşlevsellik Bağlamında Esneklik: Nef Flats Levent 163 örneği* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Ertürk, M. (2011). *Minimalizm'in doğuşu ve mimaride biçim açısından Minimalizm değerlendirmesi* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Frampton, K. (1996). *Studies in tectonic culture: The poetics of construction in nineteenth and twentieth century architecture*. The MIT Press, London.
- Gomez, L. ve Torras, S.G. (Ed.). (2003). *Minimalismo – Minimalism*. İtalya: Feierabend Verlag OHG.
- Güner, N., (1976-77), *İç Mekanda Konfor*. MSÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü İç Mekan Düzenleme Bilim Dalı Konferansları, 1976-77, İstanbul.
- Gür, Ö. Ş. (1999). Minimalizm-fütürizm-natüralizm-yoksa?. *Yapı*, (210), 57-69.

- Gür, Ö. Ş. (1999). Minimalizm yeniden ziyaret mi ediliyor? Portekiz Pavyonu ve Alvaro Siza. *Yapı*, (211), 79-83.
- Irmak, C. H. (2002). *Mimarlıkta yalınlık ve minimalist tavır* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Islakoğlu, P. M. (2006). *Minimalizm kavramı ve mimarlıkta minimalist yaklaşımlar* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Kazmaoğlu, A. (2003). Minimalizm; sanat, tasarım, mimarlık. <https://v3.arkitera.com/diyalog.php?action=displaySession&ID=43&aID=305> Erişim tarihi: 05.08.2021.
- Kürşat, F. Ş. (2006). *Küçük konutlarda iç mekân tasarım yöntemleri ve uygulama örnekleri*. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.
- Marcus, C. C. (2006). *House as a mirror of self: Exploring the deeper meaning of home*. Nicolas-Hays, Berwick.
- Nergiz, F. (2005). *Minimalist mekanların tasarım özellikleri ve görsel niteliklerinin mimarlığın bazı temel öğeleri aracılığıyla konut tipolojisi kapsamında incelenmesi*. Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Malhan, K. (1997). *Hiçle oluşan tüm*. Maison Française, (30), 103 – 104.
- Pawson, J. (1996). *Minimum*. PhaidonYayınevi, İtalya.
- Pople, N. (2004). *Small houses: contemporary residential architecture*. Universe, London.
- Roth, L. M. (2000). *Mimarlığın öyküsü*. Kabalcı Yayınevi, İstanbul.
- Ragon, M. (2010). *Modern mimarlık ve şehircilik tarihi*. Kabalcı Yayınları, İstanbul.
- Sırmalı, F. (1969), *Mimarlıkta Bir Tasarım Anlayışı*, Doktora Tezi, İstanbul.
- Silvestrin, C. (1994), *Architecture of Lessness*, Architectural Design, 110:32-35.
- Tanyeli, U. (2000). Ando, modernizm ve “Japonizm”. *Çağdaşdünya mimarları 6 – TadaoAndo içinde* (ss. 7 – 16). İstanbul: Boyut Yayın Grubu.
- Türk Dil Kurumu. (1988). *Türkçe Sözlük* (Yeni Baskı). İstanbul: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Timuremre, N. (2004). *Kültürün mimarlık üzerindeki etkisinin incelenmesi: Japon kültürü ve Ando örneği* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Trachtenberg, M., & Hyman, I. (2002). *Architecture from prehistory to postmodernity*. H.N. Abrams, New York.

URL-1: <https://en.wikipedia.org/wiki/File:Monadnock.jpg> Erişim tarihi: 20.05.2021

URL-2: <https://pin.it/7bLJc4h> Erişim tarihi: 21.05.2021

URL-3: <https://www.arkitektuel.com/dessau-bauhaus/> Erişim tarihi: 25.05.2021

URL-4: <https://www.archdaily.com/99698/ad-classics-rietveld-schroder-house-gerrit-rietveld/6068a801f91c81715b000f1f-ad-classics-rietveld-schroder-house-gerrit-rietveld-photo> Erişim tarihi: 25.04.2021

URL-5: https://divisareres.cloudinary.com/images/c_limit,f_auto,h_2000,q_auto,w_3000/v1526924414/kmq5csuw78rwbkt1kmt/alvar-aalto-fabrice-fouillet-paimio-sanatorium.jpg Erişim tarihi: 25.04.2021

URL-6: https://www.researchgate.net/figure/Dom-ino-House-by-Le-Corbusier-1914-1915_fig2_283075463 Erişim tarihi: 26.04.2021

URL-7: https://stringfixer.com/tr/Modernist_architecture#wiki-1 Erişim tarihi: 28.04.2021

URL-8: <https://pin.it/3iMbCLc> Erişim tarihi: 15.03.2021

URL-9: https://divisareres.cloudinary.com/images/c_limit,f_auto,h_2000,q_auto,w_3000/v1537256572/k0js4loda5edjzqh2ta/ludwig-mies-van-der-rohe-cemal-emden-barcelona-pavilion.jpg Erişim tarihi: 10.03.2021

URL-10: <https://www.inexhibit.com/wp-content/uploads/2019/02/German-Pavilion-Barcelona-Mies-van-der-Rohe-plan.jpg> Erişim tarihi: 15.05.2022

URL-11: <http://1.bp.blogspot.com/s5Wse87Lltw/VjVKhUyVrGI/AAAAAAAAAGws/6hmv3cp0rcc/s1600/Seagram%2BBuilding%2B-%2BMies%2Bvan%2Bder%2BRohe%2B-%2BDiedrica%2BBlog%2B01.jpg> Erişim tarihi: 18.04.2021

- URL-12:<https://pin.it/ChtSBb5>Erişim tarihi: 13.04.2021
- URL-13:<https://victoriakristigomes.wordpress.com/vitra-seminar-house/>Erişim tarihi: 09.04.2021
- URL-14:<https://www.archdaily.com/915270/when-sunlight-meets-tadao-andos-concrete/5cb608f7284dd14261000006-when-sunlight-meets-tadao-andos-concrete-image>Erişim tarihi: 25.04.2022
- URL-15:<https://archello.com/story/16676/attachments/photos-videos/1>Erişim tarihi: 08.04.2022
- URL-16:<https://www.kenneshepherd.com/project/calvin-klein-madison-avenue-store/>Erişim tarihi: 26.12.2021
- URL-17:<https://www.claudiosilvestrin.com/portfolio/armani-london/>Erişim tarihi: 19.12.2021
- URL-18:<https://www.arkitektuel.com/tugendhat-evi/>Erişim tarihi: 18.12.2021
- URL-19:<https://www.archilovers.com/stories/27352/iconic-houses-villa-tugendhat.html>Erişim tarihi: 16.12.2021
- URL-20:<https://socks-studio.com/2013/11/23/a-50-x-50-house-for-mass-production-1951-an-unbuilt-project-by-l-mies-van-der-rohe/>Erişim tarihi: 17.11.2021
- URL-21:<https://www.architecturaldigest.com/story/ludwig-mies-van-der-rohe-mccormick-house-chicago-renovation>Erişim tarihi: 09.02.2022
- URL-22:<https://www.metalocus.es/en/news/row-house-sumiyoshi-azuma-house-tadao-ando>Erişim tarihi: 07.02.2022
- URL-23:<https://www.metalocus.es/en/news/dance-light-koshino-house-tadao-ando>Erişim tarihi: 06.01.2022
- URL-24:<https://www.co-ap.com/projects/price-oreilly-house>Erişim tarihi: 03.01.2022
- URL-25:<https://pin.it/joNnUNU>Erişim tarihi: 05.02.2022
- URL-26:<https://pin.it/6cke6Kq>Erişim tarihi: 08.02.2022
- URL-27:<https://tr.pinterest.com/pin/375558056401451157/>Erişim tarihi: 12.03.2022

URL-28: <https://tr.pinterest.com/pin/709598485022599719/> Erişim tarihi: 11.04.2022

URL-29: <https://tr.pinterest.com/pin/709598485022758998/> Erişim tarihi: 05.04.2022

URL-30: <https://tr.pinterest.com/pin/709598485022759030/> Erişim tarihi: 07.04.2022

URL-31: <https://tr.pinterest.com/pin/452471093784087368/> Erişim tarihi: 08.04.2022

URL-32: <https://www.claudiosilvestrin.com/projects/> Erişim tarihi: 08.04.2022

URL-33: <https://contemporary.burlington.org.uk/journal/journal/the-window-washer-and-the-dj-reflections-on-iigo-manglano-ovalles-le-baiser-the-kiss/> Erişim tarihi: 31.05.2022

URL-34: <https://tr.pinterest.com/pin/323555554472071048/> Erişim tarihi: 31.05.2022

URL-35: <https://www.pinterest.it/pin/525162006520828715/> Erişim tarihi: 31.05.2022

URL-36: <https://www.stylepark.com/en/news/neuendorf-house-mallorca-pawson-silvestrin/>
Erişim tarihi: 10.06.2022

URL-37: <https://arquitecturaviva.com/works/casa-de-blas-3> Erişim tarihi: 11.06.2022